

Klimaat in de krant

**Een discoursonderzoek naar de representatie van
klimaatverandering in De Telegraaf en De Volkskrant**

Pepijn Op de Beek (L110546)

Profielwerkstuk VWO 6

Economie & Maatschappij

8 maart 2019

Begeleider: Willem Sonneveld

GSR Rotterdam

The logo for GSR Rotterdam, featuring the letters 'GSR' in a bold, purple, sans-serif font. A small blue 'G' trademark symbol is positioned to the upper right of the 'R'.

Voorwoord

Hetgeen u nu voor u hebt, is mijn profielwerkstuk, Klimaat in de krant: een discoursonderzoek naar de representatie van klimaatverandering in De Telegraaf en De Volkskrant. Aanvankelijk had ik veel moeite met het kiezen van een onderwerp voor mijn profielwerkstuk. Na lang dubben, kwam mijn uiteindelijke onderwerp tot mij als een ware *aha-erlebnis*. Ik combineerde het onderwerp van discoursanalyse met het onderwerp dat eigenlijk voor de hand lag: klimaatverandering.

Van september 2018 tot maart 2019 heb ik gewerkt aan dit profielwerkstuk. Het is een project waaraan ik met veel toewijding en plezier heb mogen werken. Het is een proces geweest, met pieken en dalen. Een leerproces, waarin ik bijvoorbeeld heb geleerd om *darlings te killen*, maar ook ben geconfronteerd met mijn eigen uitstelgedrag. Ik heb kennis en vaardigheden kunnen inzetten, die ik de afgelopen zes jaar heb opgedaan. Tegelijkertijd heb ik ook nieuwe kennis en vaardigheden verworven. Al met al is het voor mij een leerzame en leuke onderneming geweest en ben ik fier op het eindresultaat.

Ik wil in het bijzonder mijn dank betuigen aan mijn begeleider, Willem Sonneveld. Zijn begeleiding, vertrouwen en commentaar hebben mij enorm geholpen in dit onderzoek. Zijn ondersteuning, tips en expertise zijn hierin onmisbaar geweest.

Verder gaat mijn dank uit naar mijn vader, die bereid was om mijn theoretisch kader uitgebreid te becommentariëren.

Tot slot wil ik mijn liefvallige zus, Remie, bedanken voor het lenen van haar inloggegevens voor LexisNexis.

Ik wens u veel leesplezier.

Pepijn Op de Beek

Rotterdam, 8 maart 2019

Samenvatting

In dit onderzoek heb ik de representatie van klimaatverandering in De Telegraaf en De Volkskrant geanalyseerd. Ik heb het brede onderwerp van klimaatverandering afgebakend door deelonderwerpen te kiezen en deze nader te bestuderen. De deelonderwerpen die ik heb gekozen zijn de Urgenda-uitspraak en de klimaatstaking van scholieren. Ik heb een corpus samengesteld uit krantenberichten over deze deelonderwerpen, dit corpus heb ik vervolgens onderzocht door middel van kwalitatieve discoursanalyse.

In het theoretisch kader heb ik discoursanalyse beschreven als theoretische benadering aan de hand van een literatuuronderzoek. Ook heb ik daar de invloed van discours en de verantwoording voor de keuzes voor dit onderzoek beschreven. Dit theoretisch kader mondt uit in de hoofdvraag:

Wat zijn de verschillen tussen het discours over klimaatverandering dat De Volkskrant creëert door middel van taalgebruik en het discours over klimaatverandering dat De Telegraaf creëert door middel van taalgebruik?

Hiervoor heb ik een hypothese opgesteld. Om deze hoofdvraag te kunnen beantwoorden heb ik een aantal deelvragen geformuleerd. De antwoorden op die deelvragen heb ik beschreven in de onderzoeksresultaten.

In de operationalisering heb ik ten eerste mijn onderzoeksmateriaal en de motivatie hiervoor beschreven. Ten tweede heb ik een analysemodel voor mijn onderzoek opgesteld en beschreven. Hierbij heb ik binnen mijn analyse op de gerepresenteerde thema's en de sociale actoren gelet. Aan de hand van dit analysemodel heb ik een aantal krantenberichten geanalyseerd in mijn onderzoek.

De resultaten van deze analyse heb ik in de conclusie van het onderzoek vergeleken. Uit de resultaten is gebleken dat De Telegraaf over het algemeen een negatiever en kritischer discours creëert rondom klimaatverandering, met name jegens sociale actoren die voorstander zijn van een drastische verduurzaming en strenger klimaatbeleid. Uit de resultaten is tevens gebleken dat De Volkskrant een meer positief discours creëert rondom klimaatverandering en ook een positiever discours construeert met betrekking tot de sociale actoren die klimaatverandering aankaarten als belangrijk, urgent probleem.

Na mijn conclusie volgt een discussie, waarin ik een aantal aanbevelingen voor eventueel vervolgonderzoek heb gedaan.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	6
2. Theoretisch kader.....	7
2.1 Discourstheorie.....	7
2.2 Taal in discoursstheorie.....	7
2.3 Tijdgebonden.....	8
2.4 Sociale context.....	8
2.5 Invloed van discours.....	9
2.6 Onderzoek.....	10
2.6a Discoursonderzoek.....	10
2.7 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.....	11
3. Onderzoeksvraag.....	12
3.1 Hoofdvraag.....	12
3.2 Deelvragen.....	12
4. Hypothese.....	13
5. Operationalisering.....	13
5.1 Onderzoeksmateriaal.....	13
5.1a Deelonderwerpen.....	13
5.1b Vergelijkend onderzoek.....	14
5.1c Berichten.....	14
5.2 Analysemodel.....	15

6. Resultaten Urgenda	19
6.1 Urgenda.....	19
6.2 Resultaten Urgenda: De Telegraaf.....	21
6.2a Klimaatbevel.....	21
6.2b Geen zorgen bij coalitiepartijen.....	25
6.2c Uitspraak CO2 ‘symbolisch’.....	29
6.3 Resultaten Urgenda: De Volkskrant.....	34
6.3a Staat moet nu echt meer doen tegen CO2.....	34
6.3b Wie wordt er na deze week de redder van het klimaat?.....	42
6.4 Conclusie Urgenda.....	49
7. Resultaten klimaatstaking	50
7.1 Klimaatstaking.....	50
7.2 Resultaten klimaatstaking: De Telegraaf.....	51
7.2a Heel veel zorgen en een vegaburger toe.....	51
7.3 Resultaten klimaatstaking: De Volkskrant.....	58
7.3a ‘De echte spijbelaars zitten daar, op het Binnenhof’.....	58
7.4 Conclusie Klimaatstaking.....	67
8. Conclusie	68
9. Discussie	69
9.1 Aanbevelingen.....	70
10. Literatuurlijst	71
11. Bijlagen	73
11.1 Bronnenlijst onderzoeksmateriaal.....	73
11.2 Bronnenlogboek.....	74
11.3 Logboek.....	78

1. Inleiding

Klimaatverandering. Het is een onderwerp dat niet meer weg te denken is uit de media en het maatschappelijk debat. Door velen wordt klimaatverandering beschouwd als het belangrijkste onderwerp en meest urgente probleem van deze tijd. Ook in de kranten neemt berichtgeving en opinie over klimaatverandering een belangrijke plaats in. Daarin bestaan er soms grote verschillen tussen kranten. Deze verschillende discourses over klimaatverandering kunnen gevolgen hebben voor het maatschappelijke debat rondom klimaatverandering en klimaatbeleid. Bovendien hebben deze discourses gevolgen voor de manier waarop mensen over klimaatverandering praten, denken en wat zij doen met betrekking tot dit onderwerp. Hierin ligt ook de aanleiding voor dit onderzoek. Discourses over klimaatverandering kunnen verstrekkende gevolgen hebben en daarom is het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze discourses worden gecreëerd. In dit onderzoek breng ik zo twee dingen samen die mij interesseren: klimaatverandering en discoursanalyse.

In dit onderzoek wordt het discours over klimaatverandering in kranten onderzocht en geanalyseerd. Om mijn onderzoek af te bakenen onderzoek ik deelonderwerpen binnen het onderwerp van klimaatverandering.

Ik analyseer berichtgeving over de volgende deelonderwerpen:

- De rechterlijke uitspraak in hoger beroep over de klimaatzaak, aangespannen door stichting Urgenda tegen de Nederlandse staat.
- De klimaatstaking in Den Haag, door Nederlandse scholieren georganiseerd.

In mijn onderzoek analyseer ik berichten over deze deelonderwerpen uit De Telegraaf en De Volkskrant. De verschillen en overeenkomsten in het gecreëerde discours tussen deze twee dagbladen beoog ik in dit onderzoek in kaart te brengen.

Het doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de manier waarop een discours wordt geconstrueerd en de verschillen tussen discourses. Door hierin inzicht te krijgen, hoop ik met dit onderzoek een bijdrage te kunnen leveren aan bewustzijn rondom discours van kranten over klimaatverandering, om zo een beter geïnformeerd en kritisch lezerspubliek te verwezenlijken.

2. Theoretisch kader

2.1 Discourstheorie

In dit onderzoek maak ik gebruik van discoursanalyse als theoretische benadering. Binnen discoursanalyse wordt discours, ook wel verhoog genoemd, gezien als het geheel van (taal)handelingen waarmee een bepaald onderwerp wordt behandeld. Dit discours vormt -of draagt bij aan- de representatie van een bepaald onderwerp. Hierdoor beïnvloedt discours hoe mensen over dit onderwerp denken, praten en schrijven. Ook de acties met betrekking tot klimaatverandering - of het gebrek daaraan - van mensen worden beïnvloed door discours.

Taal construeert duiding aangaande de wereld, door deze wereld op een bepaalde manier te representeren. *“Things ‘in themselves’ rarely if ever have any one, single, fixed and unchanging meaning. Even something as obvious as a stone can be a stone, a boundary marker, or a piece of sculpture.”* (Hall, 2003: 3)

Door bepaalde keuzes te maken in de verbale representatie van dingen, onderwerpen, personen en groepen, ontstaat een discours. Op die manier maken we ons eigen verhaal van de wereld om ons heen. In dit verhaal stoppen we veelal onze eigen ideeën, meningen, waarden en normen. Op die manier construeren we een discours waarbij de wereld door een bepaalde bril, vanuit een bepaald referentiekader, wordt bekeken en beschreven.

“In part, we give things meaning by how we represent them - the words we use about them, the stories we tell about them, the images of them we produce, the emotions we associate with them, the ways we classify and conceptualize them, the values we place on them.” (Hall, 2003: 3) Discours geeft de wereld op een bepaalde manier weer en creëert zodoende een wereld- en mensbeeld.

2.2 Taal in discourstheorie

Discoursanalyse impliceert dat *“taalhandelingen – net als andere sociale handelingen – bedoeld of onbedoeld verstrekkende gevolgen kunnen hebben. (...) Door middel van taal worden betekenissen geconstrueerd (...) met alle gevolgen van dien.”* (van den Berg, 2004: 31)

Discoursanalyse verwerpt de notie dat taal louter een weerspiegeling is van de werkelijkheid. *“Uitgangspunt is dat taal een eigen werkelijkheid vormt en benaderd moet worden als sociaal gedrag.”* (van den Berg, 2004: 30) Met andere woorden: taal is een constructie van de realiteit, geen expressie. *“Our knowledge of the world should not be treated as objective truth. Reality is only accessible to us through categories, so our knowledge and representations of the world are not reflections of the reality ‘out there’, but rather are products of our ways of categorising the world,*

or, in discursive analytical terms, products of discourse.” (Jørgensen & Phillips, 2002: 5)

Discoursanalyse verwerpt tevens de notie dat taalgebruik neutraal is. *“Taalgedrag bestaat niet alleen uit de uitdrukking van intenties en bedoelingen van de taalgebruiker. Taalhandelingen produceren betekenissen – dus een werkelijkheid – waarvan de gebruikers zich lang niet altijd bewust zijn. Taalgebruikers hebben de neiging taal op te vatten als een ‘vorm’ waarmee zij een boodschap overdragen aan anderen. Daarbij miskennen zij dat die ‘vorm’ zelf – het taalgebruik – niet neutraal is en allerlei betekenissen herbergt die door hen meestal niet meer als zodanig worden herkend. Met andere woorden, bij communicatie worden niet alleen ‘boodschappen’ uitgewisseld, maar ook metaboodschappen die inherent zijn aan het taalgebruik.”* (van den Berg, 2004: 31)

2.3 Tijdgebonden

Discours is tijdgebonden en aan verandering onderhevig. Het is dus niet statisch, maar verandert mee met de wereld en de tijdsgeest. De manier waarop mensen over bepaalde onderwerpen praten, kan over een bepaalde periode sterk veranderen. Ook zijn er vaak grote verschillen tussen verschillende landen, culturen en groepen mensen in de manier waarop mensen over bepaalde onderwerpen praten. Discours is dus afhankelijk van de tijd, de plaats en de sociale omgeving waarin het plaatsvindt.

“Discourse in this sense is not an ideal, timeless form [...] it is, from beginning to end, historical – a fragment of history [...] posing its own limits, its divisions, its transformations, the specific modes of its temporality.” (Foucault 1972: 117) Kort gezegd: *“a group of statements which provide a language for talking about - a way of representing the knowledge about - a particular topic at a particular historical moment.”* (Hall, 2003: 44)

2.4 Sociale context

Taalgedrag en discours zijn afhankelijk van de sociale context. Sociale regels hebben dan ook een sterke invloed op een discours. De geldende sociale normen binnen culturen of groepen geven de grenzen aan. Deze normen zijn geschreven of ongeschreven regels, waarin de waarden binnen deze cultuur of groep worden vastgelegd. Het discours is hieraan onderhevig. (van den Berg, 2004: 31) *“The rules which prescribe certain ways of talking about these topics and exclude other ways - which govern what is ‘sayable’ or ‘thinkable’ at a particular historical moment.”* (Hall, 2003: 45) Op school, onder klasgenoten zullen voor jongeren andere normen gelden, dan thuis, onder familie. Jongeren zullen bepaalde onderwerpen met hun klasgenoten wel bespreken, maar niet met hun ouders en vice versa. Of zij zullen op een andere manier over deze onderwerpen praten, afhankelijk van de sociale

context waarin zij zich begeven. Deze verschillende normen, deze cultuurverschillen, zorgen er dus voor dat er anders wordt gesproken over een onderwerp. De omgeving heeft zo invloed op het discours.

2.5 Invloed van discours

Discoursanalyse is met name interessant voor klimaatverandering. Discoursen hebben in dit geval grote invloed. Wanneer mensen naar aanleiding van een discours geloven dat hun gedrag geen invloed heeft op het klimaat, zullen zij hoogstwaarschijnlijk geen maatregelen nemen. Zij zullen hun levensstijl niet veranderen wanneer zij geloven dat deze levensstijl geen invloed heeft op grote processen als het klimaat en de opwarming der aarde.

Wanneer er echter hoofdzakelijk een discours bestaat waarin klimaatverandering wordt voorgesteld als een probleem dat door mensen wordt veroorzaakt en waaraan mensen iets kunnen doen, zullen mensen meer en eerder geneigd zijn hun gedrag te veranderen en dit misschien zelfs als hun morele plicht beschouwen. Op deze manier heeft een bepaald discours dus ingrijpende en mogelijk zelfs fatale gevolgen. Wanneer het dominante discours, het discours dat het meest prominent aanwezig is en dus de meeste invloed heeft, niet strookt met de werkelijkheid is dit zeker het geval. Als klimaatverandering een grote bedreiging vormt, maar mensen naar aanleiding van een discours het tegenovergestelde geloven en zodoende geen maatregelen nemen, dan heeft dit tragische gevolgen, zoals hongersnood, het uitsterven van talloze diersoorten en een geradbraakte planeet voor komende generaties. Dat een discours dat niet strookt met de werkelijkheid ingrijpende gevolgen heeft, geldt ook - zij het in ietwat mindere mate - in de situatie waarin mensen naar aanleiding van een dominant discours ten onrechte geloven dat we afstevenen op een klimaatcatastrofe. In deze situatie zullen mensen zich bijvoorbeeld onnodig een autoriteit, vliegvakantie, of biefstukje ontzeggen, omdat zij door het discours denken dat dit benodigde maatregelen zijn. Een discours, zeker met betrekking tot klimaatverandering, heeft dus gevolgen voor mens, maatschappij en wereld.

2.6 Onderzoek

Discours is dus de manier waarop er over een onderwerp gepraat en gedacht wordt. Discours gaat om de representatie van dat onderwerp en het bijbehorende, zoals sociale actoren. Discours kan verstrekkende gevolgen hebben, het heeft invloed op het sociale handelen van mensen. Discours is tijdgebonden en aan verandering onderhevig en discours is afhankelijk van de sociale context. Ik ga in mijn onderzoek het discours rondom klimaatverandering onderzoeken en analyseren, zoals dit is gecreëerd in De Telegraaf en De Volkskrant. In mijn onderzoek gebruik ik niet strikt één specifieke discoursstheorie. *“Er is immers variatie mogelijk in hoe men de elementen kritisch, discours en analyse invult vanuit verschillende theoretische en methodologische achtergronden.”* (Verckens, Simons, Kelchtermans, 2010: 185)

2.6a Discoursonderzoek

De benadering van discoursanalyse leent zich goed voor het onderzoek dat ik wil verrichten. In mijn onderzoek zal ik discoursanalyse uitvoeren op krantenberichten uit De Volkskrant en De Telegraaf. Door middel van discoursanalyse kan ik blootleggen hoe er in de twee verschillende kranten wordt gepraat over dit onderwerp en aanverwante zaken en hoe het door De Volkskrant geconstrueerde discours verschilt van - of juist gelijk is aan - het door De Telegraaf geconstrueerde discours.

Ik analyseer op tekstniveau de manier waarop er over een onderwerp wordt bericht in de kranten. Hierbij kijk ik naar de voorkomende en uitgelichte thema's en de representatie van sociale actoren. Ik onderzoek zo de twee representaties van het onderwerp.

Op die manier kan ik verschillende discoursen ontwaren en een conclusie trekken. Ik verwacht dat er in beide kranten een duidelijk discours te bemerken is, daar er in de media veelal sprake is van eenzelfde soort berichtgeving binnen een krant. *“The starting point is that although we have, in principle, an infinite number of ways to formulate statements, the statements that are produced within a specific domain are rather similar and repetitive.”* (Jørgensen & Phillips, 2002: 13)

Volgens deze benadering zal er dus waarschijnlijk een duidelijk consequent discours te onderscheiden zijn in zowel De Volkskrant als De Telegraaf.

Ik kies ervoor om deelonderwerpen met betrekking tot klimaatverandering te analyseren, omdat klimaatverandering een te breed en abstract onderwerp is voor een kwalitatieve discoursanalyse. Deze deelonderwerpen zijn:

1. De Urgenda-uitspraak door het Gerechtshof
2. De klimaatstaking door scholieren

2.7 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Het wetenschappelijk onderzoek in Nederland naar de representatie van en de discourses over klimaatverandering in mediaberichtgeving is zeer gering. Dit terwijl het een actueel onderwerp betreft, dat door velen als groot probleem en zelfs als crisis wordt ervaren. Hierin ligt dan ook de relevantie en de urgentie van dit onderzoek. Een soortgelijk onderzoek naar mediaberichtgeving over klimaat, waarbij twee Nederlandse dagbladen worden vergeleken, is niet eerder uitgevoerd. Bovendien is er sprake van maatschappelijke relevantie, daar dit onderzoek voor mensen bewustwording kan betekenen, met betrekking tot de manier waarop de media verschillende discourses hanteren en creëren. Het is belangrijk dat het publiek zich bewust is van het feit dat verschillende media - in dit geval verschillende kranten - een verschillend discours construeren en dat het publiek weet heeft van de onderlinge verschillen hiertussen. Een goed geïnformeerd, bewust publiek kent de verschillen tussen kranten, is zich bewust van de invloed van media en is in staat om mediaberichtgeving met een kritische blik tot zich te nemen. Ik hoop dan ook dat dit onderzoek resulteert in een beter geïnformeerd, bewuster en kritischer publiek.

3. Onderzoeksvraag

3.1 Hoofdvraag

De hoofdvraag die ik in dit onderzoek wil beantwoorden is de volgende:

Wat zijn de verschillen tussen het discours over klimaatverandering dat De Volkskrant creëert door middel van taalgebruik en het discours over klimaatverandering dat De Telegraaf creëert door middel van taalgebruik?

3.2 Deelvragen

De deelvragen die ik in dit onderzoek wil beantwoorden zijn de volgende:

1. Welk discours creëert De Telegraaf aangaande Klimaatverandering door middel van taalgebruik?
2. Welk discours creëert De Volkskrant aangaande Klimaatverandering door middel van taalgebruik?
3. Welk discours creëert De Telegraaf aangaande de Urgenda-uitspraak door middel van taalgebruik?
4. Welk discours creëert De Volkskrant aangaande de Urgenda-uitspraak door middel van taalgebruik?
5. Welk discours creëert De Telegraaf aangaande de klimaatstaking door middel van taalgebruik?
6. Welk discours creëert De Volkskrant aangaande de klimaatstaking door middel van taalgebruik?

4. Hypothese

De verwachting is dat het discours in De Telegraaf vooral negatief is over klimaatbeleid met ingrijpende maatregelen. Verder is de verwachting dat De Telegraaf een negatief en kritisch discours creëert over 'klimaatalarmisme' en dit als overdreven en onnodig representeert. Hierbij wordt ook verwacht dat De Telegraaf de sociale actoren die dit alarmisme steunen en pleiten voor een strenger klimaatbeleid (Urgenda, stakende scholieren) negatief representeert. Naar verwachting is het discours van De Volkskrant positief over een strenger klimaatbeleid en over verduurzaming en representeert De Volkskrant klimaatverandering als een groot, serieus probleem. De verwachting is dat De Volkskrant de sociale actoren die pleiten voor strenger klimaatbeleid juist positief representeert.

5. Operationalisering

5.1 Onderzoeksmateriaal

5.1a Deelonderwerpen

Mijn onderzoeksmateriaal bestaat uit krantenberichten uit De Telegraaf en De Volkskrant, die ik kwalitatief analyseer. Ik heb hierbij gekozen voor de volgende deelonderwerpen:

1. Urgenda-uitspraak
2. Klimaatstaking

Ik heb gekozen om bepaalde nieuwswaardige gebeurtenissen die te maken hebben met klimaatverandering te kiezen als onderwerp van analyse en niet klimaatverandering als geheel. Kranten en andere media berichten vaak over dit soort grote onderwerpen, doordat er sprake is van een nieuwswaardige gebeurtenis die ermee te maken heeft. Kranten hebben een nieuwsitem nodig, om klimaatverandering 'aan op te hangen.' Een klimaattop in Parijs, een nieuw rapport van het IPCC, of een nieuwe milieubelasting gebeurt niet elke dag en is dus een nieuwswaardige gebeurtenis waardoor over het onderwerp van klimaatverandering wordt bericht. Ditzelfde geldt voor een rechtszaak tegen de staat over het klimaat en scholieren die gaan staken (spijbelen, zo je wilt) voor het klimaat.

Ik kies voor deelonderwerpen van gebeurtenissen binnen Nederland. Dit is een bewuste keuze. Ik beoog met mijn onderzoek het Nederlandse discours rondom klimaatverandering te analyseren en mijn inziens is het logisch dat ik daarom voor

Nederlandse gebeurtenissen kies. Gebeurtenissen uit eigen land krijgen over het algemeen meer aandacht dan vergelijkbare gebeurtenissen uit het buitenland, zeker bij onderwerpen als deze. Uiteraard zijn deze twee gekozen deelonderwerpen slechts een klein deel van alle deelonderwerpen, gerelateerd aan klimaatverandering. Een groter aantal deelonderwerpen en diens gevolge meer onderzoeksmateriaal was helaas niet haalbaar binnen de omvang en het tijdsbestek van dit onderzoek.

5.1b Vergelijkend onderzoek

In mijn vergelijkend onderzoek kies ik ervoor om De Volkskrant en De Telegraaf te vergelijken. Ik heb ervoor gekozen deze twee specifieke kranten te vergelijken omdat deze kranten zeer verschillend getypeerd worden. Je zou kunnen zeggen dat de twee, wat betreft het karakter van de krant, elkaars tegenpolen zijn. De Volkskrant wordt gezien en gepresenteerd als progressieve kwaliteitskrant. De Telegraaf, daarentegen als conservatief-liberale populaire krant. (Schafraad, Wester & Scheepers, 2009)

De Telegraaf kenmerkt zich door de overvloedige hoeveelheid sensatieberichten en sportnieuws en richt zich op een breed publiek. Wat betreft politieke kleur wordt de krant getypeerd als rechts. De Volkskrant wordt getypeerd als linkse krant, alhoewel deze krant meer naar het midden van het politieke spectrum lijkt te zijn opgeschoven. Het linkse karakter van de krant blijkt vooral uit de commentaren en de vaak spraakmakende columns. De Volkskrant richt zich op een minder breed publiek, namelijk op meer theoretisch opgeleide lezers, met een over het algemeen uitgebreide berichtgeving.

Ook heb ik voor deze kranten gekozen, omdat deze kranten twee van de grootste en meest gelezen dagbladen van Nederland zijn. Dit maakt dat het onderzoek aan relevantie wint, daar dit betekent dat het onderzoek is gericht op alomtegenwoordige en populaire media met veel zeggingskracht en een groot bereik. Bovendien betekent dit dat de resultaten en conclusies relevant zijn voor héél Nederland, niet voor slechts één regio, wat het geval zou zijn geweest wanneer ik ervoor had gekozen om kleinere regionale of lokale kranten te onderzoeken.

5.1c Berichten

Binnen een krant vindt men een grote verscheidenheid aan soorten berichten en artikelen. Zo ook in De Telegraaf en De Volkskrant. Ik heb ervoor gekozen om geen columns, opinieberichten, interviews, ingezonden brieven en dergelijke artikelen mee te nemen in mijn onderzoek. Daarin wordt de mening van individuen weergegeven, zonder objectiviteit na te streven.

Deze artikelen maken ontegenzeggelijk deel uit van het discours dat een krant construeert, daar het er hierbij om gaat aan wie de krant een podium verschaft. Ik beoog in dit onderzoek echter juist te onderzoeken wat het discours is dat wordt

gecreëerd in de dagelijkse nieuwsberichtgeving van kranten, waarbij veelal een zekere mate van objectiviteit wordt nagestreefd. Ik heb er dan ook van afgezien om de redactionele commentaren in de kranten te gebruiken voor mijn onderzoek, dit is expliciet de mening van de krant, niet de mening die impliciet wordt meegegeven in een discours. Dit laatste is mijns inziens interessanter. Om tot deze artikelen, het corpus voor mijn onderzoek, te komen, maak ik gebruik van de zoekmachine van database LexisNexis.

5.2 Analysemodel

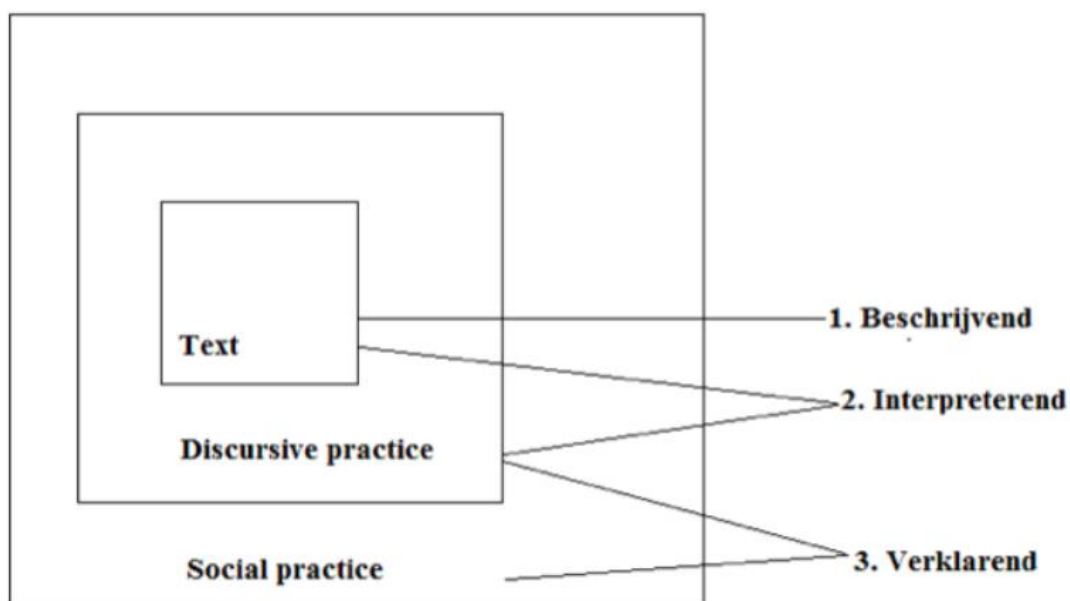
In mijn onderzoek volg ik de aanpak zoals Fairclough (1995: 98) beschrijft:

1. Beschrijven
2. Interpreteren
3. Verklaren

Ten eerste lees ik de teksten uit de kranten. Ten tweede analyseer ik de teksten, ik interpreteer de betekenissen van de tekst. Ten derde probeer ik te verklaren waarom een bepaalde betekenis wordt gegeven in de tekst.

Bijvoorbeeld:

1. "lobbyclub"
2. Lobbyclub is een negatieve framing van Urgenda
3. De Telegraaf ziet Urgenda niet als een positieve organisatie, maar als een radicale.

Afbeelding 2: Fairclough, 1995, p.98.

Dit model van drie stappen is een vrij algemeen model. In mijn onderzoek kijk ik in eerste instantie naar het onderzoeksmateriaal, alvorens een meer concreet analysemodel op te stellen. Op basis van het onderzoeksmateriaal beslis ik over de variabelen die ik geschikt acht om mee te nemen in mijn model voor de analyse. Hiermee maak ik als het ware mijn eigen analysemodel, in plaats van dat ik gebruik maak van een strak, vooropgezet model. Er zijn binnen mijn literatuuronderzoek ook slechts weinig concrete methodologische hulpmiddelen te vinden. Dit model dat ik zelf creëer is zo goed afgestemd op mijn onderzoeksmateriaal.

Ik voer de tekstanalyse per tekst uit, waarbinnen ik in iedere tekst de voorkomende thema's, representaties en sociale actoren analyseer. De resultaten die hieruit volgen vergelijk ik vervolgens. Zo stel ik in mijn conclusie overeenkomsten en verschillen vast.

“We can think of a discourse as (a) representing some particular part of the world, and (b) representing it from a particular perspective.

Correspondingly, in textual analysis one can:

- (1) Identify the main parts of the world (including areas of social life) which are represented – the main ‘themes’.
- (2) Identify the particular perspective or angle or point of view from which they are represented.” (Fairclough, 2003:129)

Hieruit volgt dus een discoursanalyse, waarbij ik vergelijk hoe beide kranten over een bepaald onderwerp hebben bericht. Zo onderzoek ik de geconstrueerde discoursen, waarin bepaalde onderwerpen wel of niet, of in meerdere of mindere mate aan bod komen en worden uitgelicht. Hierbij let ik dus op de representatie van gebeurtenissen en thema's: Hoe worden deze thema's gepresenteerd? Welke onderwerpen worden binnen deze thema's het meeste aangehaald of uitgelegd? In mijn vergelijkend onderzoek vergelijk ik de twee representaties van de gebeurtenis of het onderwerp: de representaties, ofwel discoursen, van enerzijds De Telegraaf en anderzijds De Volkskrant. Doordat ik de representaties van dezelfde deelonderwerpen analyseer, kan ik deze discoursen als het ware naast elkaar houden en zo de verschillen en/of overeenkomsten waarnemen.

“We can look at texts from a Representational point of view in terms of which elements of events are included in the representation of those events and which are excluded, and which of the elements that are included are given the greatest prominence or salience. Rather than seeing such a procedure as comparing the truth about an event with how it is represented in particular texts (which raises problems about how one establishes the truth independently of particular representations), one can see it in terms of comparison between different representations of the same or broadly similar events.” (Fairclough, 2003: 136)

Binnen deze tekstanalyse let ik, naast de aanwezige thema's, met name op de sociale actoren die naar voren komen en de manier waarop deze actoren worden gerepresenteerd. Hierbij onderzoek ik concrete variabelen, door Fairclough (2003) gegeven. Ik heb gekozen om een selectie te maken uit deze variabelen, van variabelen die voor de gegeven soort nieuwsberichten die ik onderzoek het meest van toepassing zijn en die ik het beste kan gebruiken om te onderzoeken welk discours wordt gecreëerd rond sociale actoren en dientengevolge rond een onderwerp.

Mijn selectie uit de door Fairclough gegeven variabelen resulteert in onderstaande vier variabelen:

Inclusie/exclusie

Ik kijk naar de variabele inclusie/exclusie. Hierbij gaat het erom of sociale actoren genoemd worden in een tekst of niet. Sociale actoren kunnen expliciet, vrijwel niet of helemaal niet benoemd worden in een tekst. Door middel van deze variabele onderzoek ik dit. Deze variabele is in dit geval gericht op de representatie van sociale actoren, doch in feite onderzoek ik binnen mijn discoursanalyse ook de mate van inclusie/exclusie voor thema's en onderwerpen, in plaats van sociale actoren. Dit heb ik eerder al op een algemenere manier behandeld, bij deze variabelen gaat het echter specifieker over de representatie van sociale actoren.

Er zijn volgens Fairclough (2003) twee soorten exclusie te onderscheiden:

Suppression: De sociale actor wordt niet genoemd in de tekst.

Backgrounding: De sociale actor wordt ergens in de tekst genoemd, maar moet op andere plekken als het ware door de lezer zelf worden ingevuld.

Actief/passief

Ik onderzoek of sociale actoren actief of passief worden gerepresenteerd. Bij actieve representatie wordt de sociale actor voorgesteld als de actor die processen in gang zet, initieert, onderneemt. Bij passieve representatie wordt de sociale actor gerepresenteerd als de actor die wordt geraakt door processen, zonder hierop invloed te hebben of uit te oefenen. De sociale actor wordt passief gerepresenteerd, als de actor die iets overkomt, in plaats van de actor die iets onderneemt.

"The significance of 'activation' and 'passivation' is rather transparent: where social actors are mainly activated, their capacity for agentive action, for making things happen, for controlling others and so forth is accentuated, where they are mainly passivated, what is accentuated is their subjection to processes, them being affected by the actions of others, and so forth." (Fairclough, 2003: 150)

Persoonlijk/onpersoonlijk

Ik onderzoek of sociale actoren persoonlijk of onpersoonlijk gerepresenteerd worden. Bij onpersoonlijke representatie moet men denken aan verwijzingen door middel van woorden die negatieve associaties oproepen. Door onpersoonlijke representatie kan een sociale actor worden gedehumaniseerd.

Benaming/klassering

Ik onderzoek of sociale actoren worden benoemd of geklasseerd. Er kan sprake zijn van een verwijzing naar een sociale actor als individu, of als klassering, als de overkoepelende sociale actor, het grotere geheel waar de sociale actor deel van uitmaakt. Door benaming worden sociale actoren persoonlijker gerepresenteerd en wordt er over sociale actoren gepraat op een kleinere schaal, dan wanneer er enkel wordt gesproken over grote groepen of organisaties, waarbij sociale actoren worden geklasseerd. Naast deze individuele en algemene representatie van een sociale actor, kan er ook nog een onderscheid gemaakt worden tussen het representeren van een sociale actor door middel van diens naam, of door middel van diens beroep, titel of andersoortig onpersoonlijke categorie.

Drie variabelen, door Fairclough gegeven, heb ik niet meegenomen in mijn onderzoek. De eerste hiervan is het gebruik van voornaamwoorden en zelfstandig naamwoorden. Deze variabele vind ik binnen mijn onderzoek niet relevant genoeg en heb ik daarom buiten beschouwing gelaten. Deze variabele is volgens mij beter op z'n plaats binnen meer kwantitatief onderzoek naar een specifieke groep. Binnen mijn onderwerp is er geen sprake van één groep of sociale actor waar steeds over bericht wordt. Het gaat hier om verschillende sociale actoren, afwisselend burgers, de overheid, de rechter, politieke partijen, bedrijven, stichtingen en organisaties. Hierom zie ik in mijn onderzoek niet de meerwaarde in van deze variabele.

De tweede variabele die ik binnen mijn onderzoek buiten beschouwing laat is de grammaticale rol die aan sociale actoren wordt toebedeeld. Mijns inziens behandel ik met het onderzoek naar de variabele actief/passief al genoeg het onderdeel van de discours vorming rond een sociale actor dat met deze variabele wordt beoogd.

De derde variabele die ik niet heb meegenomen in mijn onderzoek is specifiek/generiek. Deze variabele is, mijns inziens, niet van toepassing op mijn onderzoek, daar onderzoek naar deze variabele er meer op gericht is om te onderzoeken of er over groepen wordt gepraat op een algemene manier, of een specifieke manier. Ook hier zie ik de meerwaarde van deze variabele niet in, omdat ik in mijn onderzoeksmateriaal niet enkel berichten heb geselecteerd over een specifieke groep of sociale actor. Verder lijkt deze variabele op de variabele benaming/klassering.

6. Resultaten Urgenda

6.1 Urgenda

In dit hoofdstuk onderzoek ik de berichtgeving over de uitspraak van de Klimaatzaak, van Urgenda tegen de Nederlandse staat. Ik analyseer berichten over de uitspraak op 9 oktober 2018. Dit is een belangrijk onderwerp waar beide kranten over hebben bericht. Daarom kan ik de twee kranten goed vergelijken.

“Op 24 juni 2015 won Urgenda, samen met met 900 mede-eisers, de Klimaatzaak tegen de Nederlandse Staat. De Staat tekende beroep aan tegen dit vonnis. Op 9 oktober 2018 bekrachtigde het Haagse Hof het vonnis van de rechter. “ (Urgenda) “De procedure in hoger beroep in deze klimaatzaak gaat, kort samengevat, over de vordering van Urgenda strekkende tot een bevel aan de Staat om de uitstoot van broeikasgassen per eind 2020 verder te (doen) beperken dan de Staat op grond van zijn eigen beleid voor ogen staat.” (Gerechtshof)

“Urgenda (‘Urgente Agenda’) is een burgerplatform met leden afkomstig uit tal van plekken in de samenleving. Het platform houdt zich bezig met het ontwikkelen van plannen en maatregelen ter voorkoming van klimaatverandering. Urgenda is een stichting die zich blijkens haar statuten ten doel stelt het stimuleren en versnellen van transitieprocessen naar een duurzame samenleving, te starten met Nederland.” (Gerechtshof)

Ik ben tot mijn onderzoeksmateriaal gekomen door allereerst in de database LexisNexis te zoeken op “Urgenda”. Dit levert veel resultaten op. In de Telegraaf wordt ‘Urgenda’ 83 keer genoemd sinds de oprichting van de stichting in 2007 en tot januari 2019. In De Volkskrant is dit 142 keer, dat is aanzienlijk meer. Er zijn dus veel artikelen waarin Urgenda wordt genoemd, vaak wordt er echter enkel naar Urgenda verwezen als voorbeeld van rechtszaak waarbij een partij een rechtszaak aanspant tegen een Staat. Ook een groot deel van de berichten waarin Urgenda wordt genoemd zijn artikelen in de categorie ‘opinie/debat’ en dus helaas onbruikbaar voor mijn onderzoek.

De artikelen die ik analyseer, kies ik uit op basis van een aantal criteria. Ik kijk allereerst of het nieuwsberichten zijn en geen andersoortige berichten. Verder beoordeel ik in hoeverre de berichten daadwerkelijk over het nieuwsfeit, de gebeurtenis, gaan. Tenslotte beoordeel ik de berichten op de lengte. Ik onderzoek of de artikelen uitgebreid genoeg zijn om daadwerkelijk te analyseren, of dat het slechts korte voetnoten betreft.

Deze selectie resulteerde in 5 krantenberichten die aan de criteria voldoen. Op één daarvan, een krantenbericht uit de Volkskrant, stuitte ik later. Dit bericht is uitermate geschikt om te analyseren en gaat over het onderwerp. Dit bericht is door mij echter niet eerder opgemerkt om eventueel mee te nemen in de analyse. Dit omdat, alhoewel het bericht daar wel over gaat, Urgenda in het bericht niet wordt genoemd. Ik kwam dit bericht dus niet tegen toen ik “Urgenda” als zoekterm gebruikte.

Ik analyseer in totaal vijf krantenberichten. Twee daarvan zijn uit De Volkskrant en drie daarvan uit De Telegraaf. Dit levert een corpus op van totaal 2732 woorden. Hierbij bestaat het corpus van De Telegraaf uit 802 woorden en het corpus van De Volkskrant uit 1930 woorden. De discrepantie van het aantal woorden duidt al een duidelijk verschil aan. De Volkskrant bericht uitgebreider en genuanceerder dan de Telegraaf. Een verlies van nuance is over het algemeen een onvermijdelijk gevolg van kortere berichtgeving.

6.2 Resultaten Urgenda: De Telegraaf

6.2a De Telegraaf, 10 oktober 2018: Klimaatbevel

De Telegraaf

10 oktober 2018 woensdag

BINNENLAND; Blz. 02

206 woorden

Klimaatbevel

De Nederlandse Staat heeft voor de tweede keer in de rechtszaal een pijnlijke nederlaag geleden in de klimaatzaak van lobbyclub Urgenda. Het Haagse gerechtshof bekrachtigde gisteren de als baanbrekend omschreven uitspraak van de rechtbank uit 2015 en herhaalde dat Nederland verplicht is veel strengere maatregelen te nemen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen.

GroenLinks was er als de kippen bij om direct sluiting te eisen van kolencentrales.

De vraag rijst of de rechter niet te veel op de stoel van de wetgever is gaan zitten. Nee, zegt het Hof, want uit het Europese Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) volgt dat de Staat burgers moet beschermen tegen de 'ernstige dreiging' van klimaatverandering.

Daartoe wordt verwezen naar rechtstreeks in Nederland geldende bepalingen van het EVRM. Op grond daarvan bestaat volgens het Hof een rechtsplicht voor de Staat om het leven van burgers te beschermen.

De uitspraak kan vergaande consequenties hebben, ook voor de rol van de rechter in ons staatsbestel. De Staat heeft, wijzend op de scheiding der machten, aangevoerd dat de rechter het kabinet niet een 'klimaatbevel' kan geven. Alle reden dus om in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.

Representatie van de Urgenda-uitspraak

Er wordt in het artikel gesproken over “de als baanbrekend omschreven uitspraak van de rechtbank uit 2015”. Hierbij wordt over deze uitspraak vermeld dat men het als baanbrekend omschrijft, zonder dat De Telegraaf de uitspraak zelf baanbrekend noemt. Hierdoor wordt het gewicht dat sommige mensen aan de uitspraak hangen erkend, zonder er zelf dit gewicht aan toe te dichten. Hiermee wordt een objectieve tekst gecreëerd, waarin geen mening over de uitspraak wordt gegeven. De Telegraaf is echter selectief in haar objectiviteit, zoals bijvoorbeeld later blijkt uit de onpersoonlijke, subjectieve verwijzing naar stichting Urgenda en de subjectieve mening dat de staat in haar gelijk zou staan, indien deze in cassatie gaat. Dat De Telegraaf in dit geval een mening over de uitspraak (de Urgenda-uitspraak is baanbrekend) objectief weergeeft en juist niet deze mening voor eigen rekening neemt, duidt zo op een discours waarin De Telegraaf in meerdere mate negatief tegenover de uitspraak staat. Dit zou niet zo zijn, wanneer De Telegraaf consequent objectief de verschillende meningen rondom het onderwerp zou weergeven.

De Nederlandse Staat heeft voor de tweede keer in de rechtszaal een pijnlijke nederlaag geleden in de klimaatzaak van lobbyclub Urgenda. Het Haagse gerechtshof bekrachtigde gisteren de als baanbrekend omschreven uitspraak van de rechtbank uit 2015 en herhaalde dat Nederland verplicht is veel strengere maatregelen te nemen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen.

Sociale actor: De Nederlandse staat

Er is sprake van inclusie ten opzichte van de Nederlandse staat binnen deze tekst. De staat wordt expliciet genoemd als actor binnen de rechtszaak. Er is binnen de tekst sprake van klassering: De staat wordt gerepresenteerd als geheel. De staat wordt binnen dit discours negatief neergezet, als een verliezer. Dit is logisch, de staat heeft de zaak immers verloren. Toch had het vermelden van het verlies van de rechtszaak door De Staat volstaan. De Urgenda-uitspraak wordt niet neutraal betiteld, maar als “pijnlijke nederlaag”. Dit is een subjectieve representatie van de uitspraak. De Nederlandse staat wordt persoonlijk en passief gerepresenteerd. De tekst stelt deze sociale actor voor als een actor die iets overkomt (een rechtszaak) en niet één die iets in gang zet of initieert. Dit is interessant, gegeven het feit dat de staat de sociale actor is die in hoger beroep is gegaan tegen het eerdere vonnis van de rechter.

De Nederlandse Staat heeft voor de tweede keer in de rechtszaal een pijnlijke nederlaag geleden in de klimaatzaak van lobbyclub Urgenda.

Sociale actor: Urgenda

Er is sprake van inclusie van deze sociale actor, er wordt exclusief naar verwezen. Er is ook sprake van klassering van deze sociale actor, er wordt enkel gesproken over het geheel van Urgenda.

Urgenda wordt “lobbyclub” genoemd. Hier wordt dus onpersoonlijk verwezen naar deze sociale actor. Door naar Urgenda te verwijzen als lobbyclub wordt Urgenda negatief neergezet en roept het in verband brengen met lobbyen waarschijnlijk een negatief of tenminste een minder positief gevoel op bij de lezer. Lobbyen heeft immers een negatieve connotatie. De tekst is op deze manier negatief over Urgenda. Urgenda wordt in De Telegraaf dus onpersoonlijk gerepresenteerd. Binnen deze berichtgeving wordt Urgenda niet gezien als een positieve organisatie, maar in negatieve zin, als een radicale. De sociale actor Urgenda wordt in de tekst actief gerepresenteerd, als de partij die de rechtszaak heeft aangespannen en geïnitieerd.

Sociale actor: Het gerechtshof

Deze sociale actor wordt genoemd in de tekst, er is dus sprake van inclusie. Er is consequent sprake van klassering van deze sociale actor. Deze sociale actor wordt actief (“bekrachtigde”) en persoonlijk (“Het Haagse gerechtshof”) gerepresenteerd.

Sociale actor: Groenlinks

Er is sprake van inclusie van deze sociale actor. Dit is interessant in deze context, daar Groenlinks in het artikel wordt betrokken zonder direct onderdeel te zijn van de gebeurtenis. Groenlinks wordt erbij gehaald, omdat diens reactie op de gebeurtenis klaarblijkelijk belangrijk genoeg bevonden werd om Groenlinks te benoemen in het artikel. Er is sprake van klassering, Groenlinks wordt als geheel genoemd. Deze sociale actor wordt actief en persoonlijk gerepresenteerd.

Er wordt een specifiek spreekwoord gebruikt: “er als de kippen bij zijn”. In principe wil dit zoveel zeggen als “er razendsnel bij zijn”, maar toch klinkt het in deze context negatief. Vaak heeft dit spreekwoord een negatieve bijklank, want het gaat vaak om personen die normaal niet zo snel zijn, behalve als er wat te halen valt. Groenlinks wordt zo een beetje drammerig gerepresenteerd, ook door het gebruik van het woord “eisen” in plaats van “vragen” of “voorstellen”.

GroenLinks was er als de kippen bij om direct sluiting te eisen van kolencentrales.

Kop

Het bericht heeft de kop “klimaatbevel”. Alhoewel de uitspraak van het gerechtshof wel degelijk een bevel betreft, is er nog steeds een keuze gemaakt voor dit woord. Een bevel heeft een negatieve connotatie, er had ook kunnen worden gekozen voor “klimaatuitspraak”. Zo is de kop dus negatief tegenover de Urgenda-uitspraak.

Kritiek

Het thema van kritiek op de Urgenda-uitspraak komt veel naar voren in het artikel. De Telegraaf kaart aan dat sommige mensen zich afvragen of de Trias Politica niet in het geding komt bij deze uitspraak. Dit is kritiek op de rechterlijke uitspraak in de Urgenda-zaak, die als rechterlijke macht door een 'klimaatbevel' op de stoel van de wetgevende macht zou gaan zitten. De Telegraaf kiest er dus voor om deze kritiek in het artikel uit te lichten en legt zo meer de nadruk op de kritiek op de uitspraak, dan op de eventuele positieve aspecten van de uitspraak. Zodoende komt de uitspraak in De Telegraaf in een minder goed daglicht te staan, doordat de kritiek erop meer benadrukt wordt dan de positieve reacties. Het discours dat wordt vervaardigd, is kritisch op de uitspraak en het gerechtshof. Het gerechtshof wordt wel aan het woord gelaten. Er wordt uitgelegd waarom deze kritiek ongefundeerd is, volgens de rechter. Door hoor en wederhoor wordt het discours evenwichtiger.

De vraag rijst of de rechter niet te veel op de stoel van de wetgever is gaan zitten. Nee, zegt het Hof, want uit het Europese Verdrag voor de Bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM) volgt dat de Staat burgers moet beschermen tegen de 'ernstige dreiging' van klimaatverandering.

Daartoe wordt verwezen naar rechtstreeks in Nederland geldende bepalingen van het EVRM. Op grond daarvan bestaat volgens het Hof een rechtsplicht voor de Staat om het leven van burgers te beschermen.

De kritiek heeft in het artikel de overhand en kenmerkt het discours dat De Telegraaf schept rondom de Urgenda-uitspraak. De Telegraaf schaart zich onder de critici op de uitspraak in de rechtszaak en meent dat de staat er alle redenen toe heeft om in cassatie te gaan.

De uitspraak kan vergaande consequenties hebben, ook voor de rol van de rechter in ons staatsbestel. De Staat heeft, wijzend op de scheiding der machten, aangevoerd dat de rechter het kabinet niet een 'klimaatbevel' kan geven. Alle redenen dus om in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.

6.2b De Telegraaf, 10 oktober 2018: Geen zorgen bij coalitiepartijen

De Telegraaf

10 oktober 2018 woensdag

BINNENLAND; Blz. 05

200 woorden

Geen zorgen bij coalitiepartijen

De coalitie haalt de schouders op over de uitspraak in de slepende zaak van milieuclub Urgenda tegen de Staat.

Minister Wiebes (Klimaat) reageert nuchter: „Het kabinet was gehouden om de CO2-uitstoot met een percentage van 25 procent in 2020 te beperken en dat blijft zo.” Dat de rechter zegt dat de huidige maatregelen niet genoeg zijn lijkt de bewindsman te bevreemden: „Het is niet aan de rechter om dat helemaal te bepalen. Daar hebben we metingen voor. De laatste meting zei dat het doel binnen bereik lag.”

De bemoeienis van het gerechtshof zorgt sowieso voor enige irritatie aan het Binnenhof. De VVD-minister overweegt zelfs om in cassatie te gaan: „Dat heeft te maken met de vraag of je vindt dat de rechter het mag overnemen van politici.”

De vier regeringspartijen maken zich vooral druk over het klimaatdoel van 'hun' kabinet: een reductie van 49 procent in 2030. De maatregelen voor dit doel moeten verschijnen in de opvolger van het Energieakkoord: het Klimaatakkoord.

„De uitspraak laat zien dat dit akkoord belangrijker is dan ooit”, zegt de kersverse D66-fractievoorzitter Rob Jetten. Ook VVD-Kamerlid Dilan Yeilgöz kijkt liever vooruit: „We zetten met name in op 2030 en 2050.”

Representatie van de Urgenda-uitspraak

De Urgenda-zaak wordt getypeerd als “slepend”. Dit is een negatieve typering van dit onderwerp. De Telegraaf kiest ervoor om de zaak af te doen als “slepend”, waar zij ook had kunnen kiezen voor “revolutionair”. Tegelijkertijd is de zaak wel tot op zekere hoogte slepend. Doordat De Staat in hoger beroep is gegaan tegen het vonnis van de rechter, duurt de zaak inmiddels erg lang. Men zou dit “slepend” kunnen noemen en dit doet De Telegraaf dan ook. Toch sluit deze specifieke typering aan bij een discours, waarin er een negatieve sfeer wordt gecreëerd rondom de uitspraak. Doordat De Telegraaf niet vermeldt dat de staat in hoger beroep is gegaan, maar de staat, ofwel de coalitiepartijen, passief representeert en Urgenda als actieve sociale actor representeert en tegelijkertijd negatieve bewoordingen gebruikt rondom de uitspraak, heeft dit al gauw tot gevolg dat het discours negatief is tegenover Urgenda. Urgenda is dan immers de sociale actor die deze “slepende” zaak heeft aangespannen en Urgenda is dus de verantwoordelijke hiervoor.

De coalitie haalt de schouders op over de uitspraak in de slepende zaak van milieuclub Urgenda tegen de Staat.

Sociale actor: De coalitiepartijen

Er wordt verwezen naar deze sociale actor, er is dus sprake van inclusie. Ook is er sprake van klassering, er wordt verwezen naar “de coalitiepartijen” als geheel. Tegelijkertijd is deze verwijzing wel specifieker dan “de Nederlandse staat” of “de staat”, zoals in eerdere berichten gebruikt werd. Door deze verwijzing wordt voor de lezer duidelijker welke mensen of partijen de sociale actor behelst, die betrokken zijn bij deze gebeurtenis. “De staat” is abstracter en minder expliciet dan de verwijzing in dit bericht. De coalitiepartijen worden persoonlijk gerepresenteerd, maar ook passief: De uitspraak overkomt de coalitiepartijen. Deze sociale actor is “The Affected (...) the one affected by processes”. (Fairclough, 2003:145) De uitspraak heeft bovendien maar weinig impact op de coalitiepartijen, volgens het artikel.

Sociale actor: minister Wiebes

Er vindt inclusie van deze sociale actor plaats. Er wordt expliciet verwezen naar minister Wiebes en deze sociale actor komt uitgebreid aan het woord. Er vindt benaming plaats van deze sociale actor. Minister Wiebes vertegenwoordigt de coalitie, ofwel het kabinet. Deze sociale actor valt dus samen met de coalitiepartijen als sociale actor. Door de benaming van minister Wiebes krijgt de sociale actor “de staat” of “de coalitiepartijen” als het ware een gezicht. Door een vertegenwoordiger aan het woord te laten worden deze sociale actoren niet abstract, maar concreet gerepresenteerd en wordt het tevens gemakkelijker voor de lezer om te sympathiseren met deze sociale actor, doordat deze benaming en betrekking van minister Wiebes zorgt voor humanisering van deze actor.

Minister Wiebes wordt enerzijds actief, anderzijds passief gerepresenteerd. Minister Wiebes wordt ook persoonlijk gerepresenteerd. De reactie van Minister Wiebes wordt “nuchter” genoemd. Nuchter is, zeker in Nederland, vaak een woord met een positieve bijklank, een nuchtere houding wordt veelal gezien als een prijzenswaardige opstelling. Minister Wiebes uit kritiek op de uitspraak van de rechter, een uitspraak die volgens de Telegraaf een bevreemdend effect lijkt te hebben op de bewindsman. De minister meent dat het niet aan de rechter is om te bepalen of de huidige maatregelen genoeg zijn. Deze kritiek krijgt in het artikel ruim baan. Er wordt geen tegengewicht aan geboden, bijvoorbeeld door de rechter aan het woord te laten om uit te leggen waarom het gerechtshof van mening is dat de rechter daar wél een oordeel over kan vellen. Hierdoor ontstaat een kritisch discours ten opzichte van de uitspraak, zonder dat deze kritiek wordt genuanceerd of weerlegd door wederhoor.

Minister Wiebes (Klimaat) reageert nuchter: „Het kabinet was gehouden om de CO2-uitstoot met een percentage van 25 procent in 2020 te beperken en dat blijft zo.” Dat de rechter zegt dat de huidige maatregelen niet genoeg zijn lijkt de bewindsman te bevreemden: „Het is niet aan de rechter om dat helemaal te bepalen. Daar hebben we metingen voor. De laatste meting zei dat het doel binnen bereik lag.”

Sociale actor: Urgenda

Er vindt in de tekst *backgrounding*, ofwel exclusie, van deze sociale actor plaats. Urgenda wordt één keer genoemd. Verder gaat het bericht eigenlijk volledig over de andere sociale actor: de staat. Urgenda, of een vertegenwoordiger hiervan, komt ook niet aan het woord in de tekst. Er is hier dus sprake van *backgrounding*, de lezer moet veelal zelf Urgenda invullen in de tekst als betrokken sociale actor en de kans is groot dat de lezer het bestaan of de betrokkenheid van Urgenda vergeet of als minder belangrijk ziet.

Verder vindt er klassering van deze sociale actor plaats. Waar er naar “de staat” op een ietwat kleinere schaal wordt verwezen in deze tekst en een vertegenwoordiger van die sociale actor aan het woord komt, wordt Urgenda nog steeds geklasseerd en wordt er naar Urgenda verwezen als een geheel. De sociale actor Urgenda blijft dus even abstract.

Urgenda wordt onpersoonlijk gerepresenteerd met het woord “milieuclub”. Men zou dit woord objectief kunnen opvatten, ook al is Urgenda een stichting en organisatie en geen club. “Milieuclub” heeft echter een onmiskkenbaar badinerende ondertoon. De Telegraaf had ook een positiever woord kunnen kiezen, of het simpelweg bij het objectieve en feitelijke “Urgenda” kunnen houden.

Kritiek

Er wordt wederom een discours van kritiek op de Urgenda-uitspraak gecreëerd. Het gaat om dezelfde kritiek: de rechter gaat met deze uitspraak op de stoel van de politiek zitten. De uitspraak van de rechter wordt “bemoeienis van het gerechtshof” genoemd; “bemoeienis” impliceert dat het gerechtshof zich ongevraagd mengt in de kwestie. Dit terwijl De Staat zélf in hoger beroep bij het gerechtshof is gegaan. Dat deze vervolgens een uitspraak doet is logisch. Minister Wiebes bekritiseert hier echter openlijk deze rechterlijke uitspraak. De uitspraak die volgens dit artikel, voor “enige irritatie” zorgt. Hierdoor wordt de uitspraak wederom negatief uitgelicht en gepresenteerd als iets dat irritatie veroorzaakt, in plaats van iets waarvan men blij wordt, zoals wel het geval is bij Urgenda en sympathisanten van de milieu-organisatie.

Klimaatbeleid

De uitspraak van Urgenda gaat over het klimaatdoel voor 2020. De Telegraaf beweert dat de prioriteit van het kabinet niet ligt bij deze doelstelling, maar meer bij die verder in de toekomst, op de langere termijn. Hiermee construeert De Telegraaf een discours waarin de langetermijndoelen belangrijker worden bevonden dan de kortetermijndoelen. Kamerleden van het kabinet komen in het artikel aan het woord. Van beide wordt gezegd dat zij liever vooruit kijken, dan op de kortere termijn tot 2020.

De vier regeringspartijen maken zich vooral druk over het klimaatdoel van 'hun' kabinet: een reductie van 49 procent in 2030. De maatregelen voor dit doel moeten verschijnen in de opvolger van het Energieakkoord: het Klimaatakkoord.

„De uitspraak laat zien dat dit akkoord belangrijker is dan ooit”, zegt de kersverse D66-fractievoorzitter Rob Jetten. Ook VVD-Kamerlid Dilan Yeilgöz kijkt liever vooruit: „We zetten met name in op 2030 en 2050.”

Cassatie

In het eerdere artikel uit De Telegraaf werd al gezinspeeld op het in cassatie gaan van de staat. In dit artikel wordt gezegd dat de minister dit overweegt. Hierin wordt de minister als sociale actor dus actief gerepresenteerd. Wat hier enigszins vreemd is, is dat er wordt gezegd “overweegt zelfs om in cassatie te gaan”. Het woord “zelfs” impliceert dat in cassatie gaan een rigoureuze maatregel is, terwijl in het vorige artikel de Telegraaf nog berichtte dat De Staat daartoe “alle reden” heeft.

De bemoeienis van het gerechtshof zorgt sowieso voor enige irritatie aan het Binnenhof. De VVD-minister overweegt zelfs om in cassatie te gaan: „Dat heeft te maken met de vraag of je vindt dat de rechter het mag overnemen van politici.”

6.2c De Telegraaf, 10 oktober 2018: Uitspraak CO2 'symbolisch'

De Telegraaf

10 oktober 2018 woensdag

BINNENLAND; Blz. 05

396 woorden

Uitspraak CO2 'symbolisch'

door Martijn Schoonenberg

Amsterdam - De uitspraak van de rechter dat de Nederlandse Staat meer tegen de CO2-uitstoot moet doen, is vooral symbolisch. Dat stelt energie-expert Remco de Boer. „Uiteindelijk stelt Nederland op het gebied van uitstoot wereldwijd heel weinig voor.“

De Staat krijgt met de uitspraak van het hof voor de tweede keer het deksel op de neus. Klimaatorganisatie Urgenda, die pleit voor de verduurzaming van Nederland, spande al in 2015 een rechtszaak aan en werd toen in het gelijk gesteld. De Staat ging destijds in hoger beroep omdat men vond dat de rechter met het opleggen van eisen aan beleid op de stoel van de overheid ging zitten. Tevergeefs, blijkt nu. Milieuorganisaties reageren verheugd. „Urgenda schrijft hiermee geschiedenis“, stelt Milieudefensie. Greenpeace noemt de uitspraak 'een fantastische overwinning voor Nederland en het klimaat'.

De Nederlandse Staat moet door de uitspraak de CO2-uitstoot eind 2020 met tenminste 25% verminderd hebben ten opzichte van 1990. Maar De Boer acht de kans klein dat dit gaat lukken. „We hebben er 27 jaar over gedaan om de uitstoot met 13% te beperken“, zegt hij. „En dan moeten we diezelfde reductie binnen drie jaar bewerkstelligen.“

'Draconische maatregelen' zijn daarom volgens hem de enige optie. „Denk aan het sluiten van kolencentrales en het terugschroeven van de maximumsnelheid naar 120 en misschien wel 110.“

Als de overheid hieraan niet voldoet, levert dit vooral politieke schade op, verwacht De Boer. „In de afgelopen jaren zijn er door het kabinet heel veel doelen gesteld rondom vermindering van de uitstoot. Die zijn nooit gehaald. Met deze uitspraak stelt de rechter in feite dat de politiek er nu

echt wat aan moet doen.” Maar het kabinet overweegt bezwaar aan te tekenen. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat stelt tegelijkertijd dat het vonnis van het hof zal worden uitgevoerd.

De Boer wijst op de geringe internationale invloed van Nederland. „We zijn voor slechts 0,4% van de wereldwijde uitstoot verantwoordelijk. Hoewel alle landen hun deel moeten bijdragen, hebben de echt grote landen als de VS en China de meeste invloed. Het is dan ook vooral een solidariteitsvraag. Is Nederland bereid de uitstoot te verminderen zodat die in een land als China nog kan toenemen, waardoor mensen daar uit de armoede kunnen komen?”

Representatie van de Urgenda-uitspraak

De strekking van dit artikel is onder andere dat de uitspraak in de Urgenda-zaak symbolisch is. Dit betekent dat het dus niet letterlijk is, of echt, maar slechts symbolisch. Volgens de Van Dale is *sym·bo·lisch (bijvoeglijk naamwoord, bijwoord) een symbool vormend; door een symbool; = zinnebeeldig* (Van Dale, 1992)

Een symbolisch bedrag is een klein bedrag dat niet in verhouding staat tot de werkelijke waarde van het gekochte product. Dat de uitspraak symbolisch zou zijn, wil dus eigenlijk zeggen dat de uitspraak overtrokken is en niet echt serieus genomen hoeft te worden. Op deze manier doet de Telegraaf dus af aan de uitspraak. Een uitspraak is minder belangrijk en heeft minder gezag wanneer het slechts een “symbolische” uitspraak betreft.

Amsterdam - De uitspraak van de rechter dat de Nederlandse Staat meer tegen de CO2-uitstoot moet doen, is vooral symbolisch. Dat stelt energie-expert Remco de Boer. „Uiteindelijk stelt Nederland op het gebied van uitstoot wereldwijd heel weinig voor.”

Sociale actor: De Nederlandse staat

Er bestaat een hoge mate van inclusie van deze sociale actor binnen de tekst. Het grootste gedeelte van het bericht gaat over deze actor en de nadruk ligt dan ook op de actieve rol en representatie van de staat met betrekking tot het vonnis van de rechter.

Er vindt verder klassering plaats van deze sociale actor. Één keer wordt er naar deze actor verwezen als “de overheid” in plaats van “de staat”. Deze verwijzingen zijn in dezelfde mate een abstracte verwijzing naar een geheel.

De staat wordt ten slotte persoonlijk en passief gerepresenteerd. Nederland wordt voorgesteld als passieve, kleine speler binnen het probleem van klimaatverandering en het oplossen daarvan. Nederland kan slechts weinig doen en heeft slechts weinig invloed. Er wordt iemand aan het woord gelaten, “energie-expert” Remco de Boer,

die benadrukt dat Nederland op het gebied van CO₂-uitstoot wereldwijd slechts een kleine speler is. Zo worden Nederland en de Nederlandse staat passief gerepresenteerd. Als je immers maar weinig invloed hebt en de rest van de wereld niks doet, dan heeft het weinig zin iets te doen. Ook binnen de Urgenda-rechtszaak wordt De Staat passief gerepresenteerd, zij krijgt volgens het artikel voor de tweede maal “het deksel op de neus”. De staat wordt hier dus passief gerepresenteerd binnen de rechtszaak, Terwijl de staat zelf in hoger beroep is gegaan. Dit wordt later wel genoemd in het artikel, daar wordt de staat dus wel actief gerepresenteerd, evenals wanneer wordt vermeld dat de staat wel aangeeft het vonnis uit te gaan voeren.

Sociale actor: Urgenda

Er vindt inclusie plaats van Urgenda binnen de tekst. Er vindt binnen de tekst klassering plaats van deze sociale actor. Urgenda wordt persoonlijk gerepresenteerd. Urgenda wordt ook actief gerepresenteerd, als de partij die de rechtszaak aan heeft gespannen.

Sociale actor: Het gerechtshof

Deze sociale actor wordt wel genoemd in de tekst, doch er vindt nog steeds *backgrounding* en dus exclusie plaats. Deze sociale actor komt niet uitgebreid aan de orde in het artikel, maar wordt enkel genoemd. Er wordt verder geen aandacht besteed aan deze actor, de lezer moet deze actor zelf bij het onderwerp betrekken. Deze sociale actor wordt wel actief en persoonlijk gerepresenteerd, maar niet op de voorgrond. Er is binnen het artikel sprake van benaming van deze sociale actor. Er wordt in de tekst verwezen naar het gerechtshof als “de rechter”. Dit is een onpersoonlijke benaming, door middel van de titel of beroep van de sociale actor.

Sociale actoren: Milieuorganisaties

Er worden in dit artikel ook medestanders van Urgenda en zodoende voorstanders van de Urgenda-uitspraak uitgelicht en aan het woord gelaten, greenpeace en milieudefensie. Beiden komen aan het woord in de tekst, hun lovende woorden over de uitspraak worden geciteerd. Hierdoor wordt een positief geluid over de uitspraak gerepresenteerd in de tekst.

Milieuoorganisaties reageren verheugd. „Urgenda schrijft hiermee geschiedenis”, stelt Milieudefensie. Greenpeace noemt de uitspraak ‘een fantastische overwinning voor Nederland en het klimaat’.

Kritiek

Wederom komt het thema van kritiek op de uitspraak aan bod. Er wordt weer het bezwaar van de staat genoemd, namelijk dat men vindt dat de rechter op de stoel van de politiek is gaan zitten. Hierdoor wordt een kritisch geluid over de uitspraak gerepresenteerd in de tekst.

De Staat krijgt met de uitspraak van het hof voor de tweede keer het deksel op de neus. Klimaatorganisatie Urgenda, die pleit voor de verduurzaming van Nederland, spande al in 2015 een rechtszaak aan en werd toen in het gelijk gesteld. De Staat ging destijds in hoger beroep omdat men vond dat de rechter met het opleggen van eisen aan beleid op de stoel van de overheid ging zitten. Tevergeefs, blijkt nu.

Klimaatbeleid

De Boer staat sceptisch tegenover de doelstellingen. Er wordt door De Telegraaf een sceptisch discours rond de haalbaarheid van de doelstelling gecreëerd, doordat er wordt betwijfeld of de doelstelling voor 2020 gehaald zal worden. De benodigde maatregelen voor het terugdringen van de uitstoot en het halen van de doelstelling worden “draconisch” genoemd. Dit is een negatief bijvoeglijk naamwoord, een negatieve framing van de maatregelen. Hoewel De Boer ook had kunnen kiezen voor “noodzakelijke maatregelen”, blijkt uit het citaat dat De Boer niet denkt dat het mogelijk is om de doelstelling te behalen en de benodigde maatregelen niet haalbaar zijn, maar draconisch, ofwel: buitengewoon streng. Hierbij worden twee voorbeelden van maatregelen genoemd. De focus wordt door De Boer en zodoende door De Telegraaf, gelegd op de politieke schade van het niet voldoen aan de doelstellingen door de overheid. Er wordt niet gesproken over de mogelijke schade aan het klimaat of het milieu, de schade die de actor Urgenda vreest en wil voorkomen door middel van deze rechtszaak. De Telegraaf construeert zo een thema over de politieke gevolgen van het al dan niet halen van de klimaatdoelstellingen. Hierbij wordt het kabinet, het ministerie wel actief gerepresenteerd, als een actor die actief het vonnis uit gaat voeren en tevens actief bezwaar aantekent.

‘Draconische maatregelen’ zijn daarom volgens hem de enige optie. „Denk aan het sluiten van kolencentrales en het terugschroeven van de maximumsnelheid naar 120 en misschien wel 110.” Als de overheid hieraan niet voldoet, levert dit vooral politieke schade op, verwacht De Boer. „In de afgelopen jaren zijn er door het kabinet heel veel doelen gesteld rondom vermindering van de uitstoot. Die zijn nooit gehaald. Met deze uitspraak stelt de rechter in feite dat de politiek er nu echt wat aan moet doen.” Maar het kabinet overweegt bezwaar aan te tekenen. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat stelt tegelijkertijd dat het vonnis van het hof zal worden uitgevoerd.

Geringe invloed

Het thema van de geringe nationale invloed van Nederland komt uitgebreid aan bod, dit is voornamelijk het discours dat naar voren komt in dit artikel. Er wordt hierover een aantal beweringen gedaan door De Boer. De vraag of Nederland bereid is tot vermindering van uitstoot wordt opgeworpen. Hiermee wordt het idee van een symbolische uitspraak versterkt, aangezien het volgens de rechter niet een kwestie van bereidheid, maar van verplichting is. Door deze vraag op te werpen, wordt dit rechterlijk oordeel in zekere zin ondermijnd en minder serieus genomen.

De Boer wijst op de geringe internationale invloed van Nederland. „We zijn voor slechts 0,4% van de wereldwijde uitstoot verantwoordelijk. (...) Het is dan ook vooral een solidariteitsvraag. Is Nederland bereid de uitstoot te verminderen zodat die in een land als China nog kan toenemen, waardoor mensen daar uit de armoede kunnen komen?”

6.3 Resultaten Urgenda: De Volkskrant

6.3a De Volkskrant, 10 oktober 2018: Staat moet nu echt meer doen tegen CO2

de Volkskrant

10 oktober 2018 woensdag

Ten Eerste; Blz. 7

1040 woorden

Pieter Hotse Smit

Staat moet nu echt meer doen tegen CO2

Nederland is het aan zijn burgers verplicht de CO2-uitstoot harder aan te pakken, zegt nu ook het Haags gerechtshof in een unieke uitspraak. Maar is dat haalbaar? En hoe reageert het kabinet?

De staat doet te weinig tegen klimaatverandering en de kortetermijnplannen zijn onvoldoende om de achterstand in te halen. Daarmee verzaakt de overheid haar zorgplicht voor de Nederlandse burgers, oordeelde het Haagse gerechtshof dinsdag. Het hof beveelt de regering maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat eind 2020 de CO2-uitstoot met 25 procent is gedaald.

Met die uitspraak in hoger beroep, op grond van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, bekrachtigt het hof de gerechtelijke uitspraak uit juni 2015. Urgenda - een organisatie die de verduurzaming van Nederland wil versnellen - en negenhonderd mede-eisers wonnen toen de door hen aangespannen 'Klimaatzaak' tegen de staat. Het is voor het eerst dat een overheid door een rechter in hoger beroep wordt verplicht meer te doen tegen klimaatverandering.

Alle argumenten van de staat die deze unieke uitspraak hadden moeten voorkomen, werden door de rechter ongegrond verklaard. Zo zou de rechtszaal niet de plaats zijn om beleid af te dwingen. Jawel, zei het hof, want door het handelen van de staat worden 'mensenrechten geschonden'. Het hof erkent weliswaar dat Nederland het klimaatprobleem niet in z'n eentje kan oplossen, maar dit ontslaat de staat er niet van nu al vergaande maatregelen te nemen. 'Uitstel leidt tot grote risico's voor de samenleving.'

De uitstoot van CO2 in Nederland - met name in de elektriciteitssector en het wegverkeer - daalt al decennia niet. Door vermindering van andere broeikasgassen als methaan, omgerekend naar CO2-eenheden, wist Nederland de totale uitstoot in 2017 toch terug te dringen met 13 procent ten opzichte van 1990. Na de uitspraak van dinsdag moet Nederland daar in ruim twee jaar 12 procent aan toevoegen.

Veestapel

Een op het oog onmogelijk opgave. Vorig jaar ging nog ruim 192 miljard kilogram broeikasgassen (uitgedrukt in CO2-equivalenten) de lucht in; daar zou dan zo'n 23 miljard kilo van af moeten. Dat is meer dan de hele Nederlandse veestapel aan broeikasgassen uitstoot, en ook meer dan alle vijf nu nog draaiende kolencentrales samen uitspugen.

Een blik op de laatste Nationale Energieverkenning stemt iets positiever. De onderzoekers stelden vorig jaar dat met bestaand en voorgenomen beleid de CO2-uitstoot in 2020 tussen 19 en 27 procent lager zal zijn dan in 1990. Reden voor de regering om te stellen dat die 25 procent 'binnen bereik' is.

Hoogleraar milieukunde en duurzaamheid Klaas van Egmond moet het in het huidige tempo nog zien. 'Afgezien van wind op zee gebeurt er maar heel weinig.' Urgenda-directeur Marjan Minnesma denkt er net zo over. 'Ik zie niet veel concrete maatregelen die veel gaan opleveren', zegt ze. 'Laat de overheid maar met een lijstje komen om het tegendeel aan te tonen.'

Om de Urgenda-doelen te halen staat boven aan de lijstjes van de groene partijen, milieuorganisaties en Minnesma hetzelfde: sluit (in elk geval) de twee oudste kolencentrales. Volgens diverse deskundigen is dit op korte termijn de enige denkbare optie. De regering stelt in het regeerakkoord dat uiterlijk in 2030 alle vijf kolencentrales dicht moeten zijn.

De uitspraak van het hof die de staat oplegt meer te doen, stoelt op een rapport uit 2007 van de IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), het gerenommeerde en door Nederland erkende klimaatbureau van de Verenigde Naties. Daarin staat dat welvarende landen in 2020 hun uitstoot met 25 tot 40 procent moeten reduceren om de aarde leefbaar te houden.

In vrijwel alle klimaatconferenties die volgden, bleef het minimum-

streefpercentage overeind. De Nederlandse staat kon dus al jaren weten dat een reductie van 25 procent ten opzicht van ijkjaar 1990 noodzakelijk was. En wist dit ook, getuige het reductiedoel van 30 procent dat Nederland lange tijd hanteerde voor 2020. Zonder duidelijke onderbouwing is dit later teruggeschroefd. 'Nederland dient verantwoordelijkheid te nemen', zei de rechter. 'In het akkoord van Parijs is dit ook uitgesproken.'

Dat de Nederlandse reductiedoelen voor 2030 (49 procent) en 2050 (CO₂-neutraal) wel ambitieus genoeg zijn en in lijn met die afspraken in Parijs, is volgens de rechter geen reden om voor 2020 te lage doelen te stellen. 'Hoe later wordt ingezet op reductie, hoe aanzienlijk ingrijpender de maatregelen worden.' Het hof erkent dat de hogere ambities financiële offers vergen, maar stelt dat die noodzakelijk zijn. 'De risico's voor de bewoonbaarheid van de planeet zijn te groot.'

Sombere boodschap

Afgelopen weekend klonk de sombere boodschap dat de afspraken uit het Parijse klimaatakkoord bijna niet te halen zijn. De kans dat de aarde maximaal 1,5 graad opwarmt is klein, schreef het wereldklimaatpanel IPCC in een nieuw tussenrapport. Alleen 'snelle, verreikende en ongekeerde veranderingen in alle onderdelen van de samenleving' zouden de opwarming - nu al ongeveer 1 graad - nog enigszins binnen de perken kunnen houden.

De staat ging in 2015 in hoger beroep tegen de Urgenda-uitspraak van de Haagse rechtbank, omdat die een beleidsmatige en politieke keuze heeft gemaakt, zei de landsadvocaat tijdens de zitting in mei. Het kabinet gaat om die reden mogelijk ook bezwaar aantekenen tegen de uitspraak van dinsdag. 'Het gaat om een principiële kwestie', reageert het ministerie. 'Het kabinet zal de uitspraak goed bestuderen met het oog op eventuele cassatie.'

Mocht de zaak voor de Hoge Raad komen en ook daar standhouden, dan is het kabinet gehouden aan de opgelegde doelstelling van de rechter. Halen ze die niet, dan volgen geen sancties, omdat die niet door Urgenda zijn gevorderd. 'Dit hebben wij heel bewust niet gedaan', zegt Urgenda-directeur Minnesma. 'Het gaat ons niet om het geld, maar om leefbaarheid. We verwachten in een rechtsstaat dat de overheid een bevel van de rechter uitvoert.'

De regering zegt, cassatie of niet, het vonnis te zullen uitvoeren - wat zoveel wil zeggen als: we gaan door met verduurzamen van Nederland. Wordt de opgelegde doelstelling niet gerealiseerd, dan zal Urgenda na 2020 weer naar de rechter stappen vanwege 'minachting van het recht' door de staat. Op straffe van een 'niet milde dwangsom' zal Urgenda dan alsnog naleving proberen af te dwingen.

Representatie van de Urgenda-uitspraak

In dit artikel van De Volkskrant ligt de nadruk meer op uitleg en onderbouwing van de uitspraak, de kant van de rechter wordt meer belicht.

Het nieuwsfeit wordt uitgebreid en genuanceerd(er) uitgelegd in het artikel van De Volkskrant. De klimaatzaak en de uitspraak daarover worden eerst zorgvuldig uitgelegd, in de eerste drie alinea's. De Volkskrant creëert zo een relatief genuanceerd en evenwichtig bericht. Deze evenwichtige berichtgeving van De Volkskrant hangt samen met het grote aantal woorden van het artikel. Hierin wordt de achtergrond van de uitspraak uitgelegd. In het artikel wordt ook de staat aan het woord gelaten en wordt uitgelegd waarom de staat in hoger beroep ging en eventueel in cassatie zal gaan.

"Nederland is het aan zijn burgers verplicht de CO2-uitstoot harder aan te pakken, zegt nu ook het Haags gerechtshof in een unieke uitspraak. Maar is dat haalbaar? En hoe reageert het kabinet?"

De staat doet te weinig tegen klimaatverandering en de kortetermijnplannen zijn onvoldoende om de achterstand in te halen. Daarmee verzaakt de overheid haar zorgplicht voor de Nederlandse burgers, oordeelde het Haagse gerechtshof dinsdag. Het hof beveelt de regering maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat eind 2020 de CO2-uitstoot met 25 procent is gedaald."

"De staat ging in 2015 in hoger beroep tegen de Urgenda-uitspraak van de Haagse rechtbank, omdat die een beleidsmatige en politieke keuze heeft gemaakt, zei de landsadvocaat tijdens de zitting in mei. Het kabinet gaat om die reden mogelijk ook bezwaar aantekenen tegen de uitspraak van dinsdag. 'Het gaat om een principiële kwestie', reageert het ministerie. 'Het kabinet zal de uitspraak goed bestuderen met het oog op eventuele cassatie.'

Mocht de zaak voor de Hoge Raad komen en ook daar standhouden, dan is het kabinet gehouden aan de opgelegde doelstelling van de rechter. Halen ze die niet, dan volgen geen sancties, omdat die niet door Urgenda zijn gevorderd. 'Dit hebben wij heel bewust niet gedaan', zegt Urgenda-directeur Minnesma. 'Het gaat ons niet om het geld, maar om leefbaarheid. We verwachten in een rechtsstaat dat de overheid een bevel van de rechter uitvoert.' "

Sociale actor: De Nederlandse staat

Er er is in het artikel inclusie van de staat. Er wordt persoonlijk naar de staat verwezen. Er wordt op verschillende manieren naar deze sociale actor verwezen: de staat, de regering, de overheid, het kabinet. Er is sprake van consequente klassering van deze sociale actor binnen de tekst. De staat wordt actief gerepresenteerd, actief in het maken en uitvoeren van klimaatbeleid. Dit wordt gerepresenteerd als een verantwoordelijkheid van de staat.

De staat doet te weinig tegen klimaatverandering en de kortetermijnplannen zijn onvoldoende om de achterstand in te halen. Daarmee verzaakt de overheid haar zorgplicht voor de Nederlandse burgers, oordeelde het Haagse gerechtshof dinsdag. Het hof beveelt de regering maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat eind 2020 de CO2-uitstoot met 25 procent is gedaald. De Nederlandse staat kon dus al jaren weten dat een reductie van 25 procent ten opzicht van ijkjaar 1990 noodzakelijk was. En wist dit ook, getuige het reductiedoel van 30 procent dat Nederland lange tijd hanteerde voor 2020. Zonder duidelijke onderbouwing is dit later teruggeschroefd. 'Nederland dient verantwoordelijkheid te nemen', zei de rechter. 'In het akkoord van Parijs is dit ook uitgesproken.'

Sociale actor: Urgenda

Er wordt in dit bericht naar Urgenda verwezen, er vindt dus inclusie plaats. Urgenda wordt zowel persoonlijk als actief gerepresenteerd. Urgenda wordt "een organisatie die de verduurzaming van Nederland wil versnellen" genoemd. Urgenda komt in dit artikel ook aan het woord. Er vindt benaming plaats van Urgenda, doordat Urgenda-directeur Marjan Minnesma aan het woord wordt gelaten en bij naam wordt genoemd. Op deze manier wordt Urgenda persoonlijker gerepresenteerd en krijgt de organisatie een gezicht. Er vindt zo humanisering plaats, waardoor deze sociale actor persoonlijker en positiever wordt gerepresenteerd.

"Met die uitspraak in hoger beroep, op grond van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, bekrachtigt het hof de gerechtelijke uitspraak uit juni 2015. Urgenda - een organisatie die de verduurzaming van Nederland wil versnellen - en negenhonderd mede-eisers wonnen toen de door hen aangespannen 'Klimaatzaak' tegen de staat. Het is voor het eerst dat een overheid door een rechter in hoger beroep wordt verplicht meer te doen tegen klimaatverandering."

Sociale actor: Het gerechtshof

Er vindt inclusie en klassering plaats van het gerechtshof in de tekst. Er wordt naar deze sociale actor verwezen als geheel. Deze sociale actor wordt persoonlijk

gerepresenteerd. Het Gerechtshof wordt ook actief gerepresenteerd. Het gerechtshof heeft immers ook de uitspraak gedaan waarover het artikel gaat.

Kritiek

Het thema van kritiek op de uitspraak komt in dit artikel aan de orde. Hier wordt echter ook uitgelegd waarom deze kritiek (de rechter gaat op de stoel van de politiek zitten) ongegrond verklaard is in diezelfde uitspraak. Hierbij wordt dus hoor en wederhoor toegepast. De kritiek van de staat op de uitspraak worden uitgelicht, maar ook de reactie van het gerechtshof op deze kritiek.

"Alle argumenten van de staat die deze unieke uitspraak hadden moeten voorkomen, werden door de rechter ongegrond verklaard. Zo zou de rechtszaal niet de plaats zijn om beleid af te dwingen. Jawel, zei het hof, want door het handelen van de staat worden 'mensenrechten geschonden'. Het hof erkent weliswaar dat Nederland het klimaatprobleem niet in z'n eentje kan oplossen, maar dit ontslaat de staat er niet van nu al vergaande maatregelen te nemen. 'Uitstel leidt tot grote risico's voor de samenleving.' "

Klimaatbeleid

De Volkskrant benadrukt in dit artikel wat voor lastige opgave de doelstelling van de klimaatzaak is en noemt dit zelfs "op het oog onmogelijk". De Volkskrant kiest hier echter wel voor een optimistische, positieve benadering. De doelstelling is 'binnen bereik', aldus De Volkskrant.

Het thema van de lange termijn, de doelstellingen voor 2030 en 2050 is ook een thema dat behandeld wordt. Ook hier wordt de onderbouwing van de rechter beschreven. Hier geldt dus ook dat beide kanten van het thema wordt belicht en er zo een evenwichtiger bericht wordt gecreëerd, dan een bericht waarin slechts één kant of mening wordt verwoord.

"Dat de Nederlandse reductiedoelen voor 2030 (49 procent) en 2050 (CO2-neutraal) wel ambitieus genoeg zijn en in lijn met die afspraken in Parijs, is volgens de rechter geen reden om voor 2020 te lage doelen te stellen. 'Hoe later wordt ingezet op reductie, hoe aanzienlijk ingrijpender de maatregelen worden.' Het hof erkent dat de hogere ambities financiële offers vergen, maar stelt dat die noodzakelijk zijn. 'De risico's voor de bewoonbaarheid van de planeet zijn te groot.'"

Het discours in De Volkskrant is sceptisch over het huidige klimaatbeleid van Nederland. De mensen die in dit stuk aan het woord komen zien reikhalzend uit naar strenge maatregelen tegen CO2-uitstoot, zoals sluiting van de kolencentrales. Het

bericht en dientengevolge het discours in De Volkskrant rond sluiting van kolencentrales is positief tegenover deze maatregel.

"De uitstoot van CO2 in Nederland - met name in de elektriciteitssector en het wegverkeer - daalt al decennia niet. Door vermindering van andere broeikasgassen als methaan, omgerekend naar CO2-eenheden, wist Nederland de totale uitstoot in 2017 toch terug te dringen met 13 procent ten opzichte van 1990. Na de uitspraak van dinsdag moet Nederland daar in ruim twee jaar 12 procent aan toevoegen.

Een op het oog onmogelijk opgave. Vorig jaar ging nog ruim 192 miljard kilogram broeikasgassen (uitgedrukt in CO2-equivalenten) de lucht in; daar zou dan zo'n 23 miljard kilo van af moeten. Dat is meer dan de hele Nederlandse veestapel aan broeikasgassen uitstoot, en ook meer dan alle vijf nu nog draaiende kolencentrales samen uitspugen.

Een blik op de laatste Nationale Energieverkenning stemt iets positiever. De onderzoekers stelden vorig jaar dat met bestaand en voorgenomen beleid de CO2-uitstoot in 2020 tussen 19 en 27 procent lager zal zijn dan in 1990. Reden voor de regering om te stellen dat die 25 procent 'binnen-bereik' is.

Hoogleraar milieukunde en duurzaamheid Klaas van Egmond moet het in het huidige tempo nog zien. 'Afgezien van wind op zee gebeurt er maar heel weinig.' Urgenda-directeur Marjan Minnesma denkt er net zo over. 'Ik zie niet veel concrete maatregelen die veel gaan opleveren', zegt ze. 'Laat de overheid maar met een lijstje komen om het tegendeel aan te tonen.'

Om de Urgenda-doelen te halen staat boven aan de lijstjes van de groene partijen, milieuorganisaties en Minnesma hetzelfde: sluit (in elk geval) de twee oudste kolencentrales. Volgens diverse deskundigen is dit op korte termijn de enige denkbare optie. De regering stelt in het regeerakkoord dat uiterlijk in 2030 alle vijf kolencentrales dicht moeten zijn. "

Geringe invloed

Het thema van de geringe internationale invloed van Nederland komt aan bod in dit artikel. In het artikel wordt hierbij echter ook de reactie hierop van het gerechtshof opgenomen. Hierdoor worden beide kanten van dit thema belicht: zowel de kritiek als de weerlegging hierop.

Cassatie

In dit artikel wordt ook benoemd dat, ongeacht of de staat in cassatie zal gaan, deze het vonnis zal uitvoeren. Dit betekent dus dat het in cassatie gaan meer symbolisch zou zijn. Dit is een nieuwe invalshoek.

"De regering zegt, cassatie of niet, het vonnis te zullen uitvoeren - wat zoveel wil zeggen als: we gaan door met verduurzamen van Nederland. Wordt de opgelegde doelstelling niet gerealiseerd, dan zal Urgenda na 2020 weer naar de rechter stappen vanwege 'minachting van het recht' door de staat. Op straffe van een 'niet milde dwangsom' zal Urgenda dan alsnog naleving proberen af te dwingen."

"Afgelopen weekend klonk de sombere boodschap dat de afspraken uit het Parijse klimaatakkoord bijna niet te halen zijn. De kans dat de aarde maximaal 1,5 graad opwarmt is klein, schreef het wereldklimaatpanel IPCC in een nieuw tussenrapport. Alleen 'snelle, verreikende en ongekende veranderingen in alle onderdelen van de samenleving' zouden de opwarming - nu al ongeveer 1 graad - nog enigszins binnen de perken kunnen houden. "

Klimaatverandering

Het thema van klimaatverandering en het probleem hiervan, komt in De Volkskrant duidelijk naar voren. Het achterliggende onderwerp van klimaatverandering, dat ten grondslag ligt aan de klimaatzaak en dientengevolge aan de uitspraak van de rechter in deze zaak, is in dit bericht prominent aanwezig. De Volkskrant gebruikt het nieuwsfeit over de rechterlijke uitspraak als opstapje naar het bredere onderwerp van klimaatverandering.

"De uitspraak van het hof die de staat oplegt meer te doen, stoelt op een rapport uit 2007 van de IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), het gerenommeerde en door Nederland erkende klimaatbureau van de Verenigde Naties. Daarin staat dat welvarende landen in 2020 hun uitstoot met 25 tot 40 procent moeten reduceren om de aarde leefbaar te houden."

6.3b De Volkskrant, 13 oktober 2018: Wie wordt er na deze week de redder van het klimaat?

de Volkskrant

13 oktober 2018 zaterdag

Ten Eerste; Blz. 2, 3

890 woorden

Pieter Hotse Smit

Wie wordt er na deze week de redder van het klimaat?

Het regende deze week waarschuwingen dat het de verkeerde kant opgaat met het klimaat. Ook de Nederlandse staat is nalatig. Dus wat te doen, nu iedereen is wakker geschud, vraagt redacteur Pieter Hotse Smit zich af.

Analyse Klimaatbeleid en de rechter

De wereld kreeg deze week een klimatologische draai om de oren van jewelste. En omdat Nederland kennelijk niet wil luisteren, kreeg het er nog twee achteraan.

Het klimaatbureau van de Verenigde Naties, het IPCC, kwam maandag met de boodschap dat het halen van de klimaatdoelen, zoals drie jaar geleden afgesproken in Parijs, alleen mogelijk is met ongekende maatregelen. Daarna waarschuwde De Nederlandsche Bank voor de financiële risico's voor bedrijven bij afwachtend klimaatbeleid. Een dag later veroordeelde de rechter de staat voor het verzaken van zijn zorgplicht naar de samenleving door te weinig te doen tegen klimaatverandering.

Drie luide alarmbellen achter elkaar. De laatste waarschuwingen, volgens Ed Nijpels, die namens klimaatminister Wiebes voor het eind van het jaar een Klimaatakkoord met concrete plannen tot 2030 uit de polder moet trekken. Is Nederland inderdaad wakker geschud in deze oktoberweek waarin, vrijdag, weer een recordtemperatuur werd verbroken?

Niet als je klimaatminister Wiebes beluistert. Die leek dinsdag in het geheel niet gealarmeerd toen hij als vertegenwoordiger van de staat werd veroordeeld voor zijn te magere klimaatplannen. Er volgde geen aankondiging van extra maatregelen. Terwijl dit volgens de rechter wel

nodig is om burgers te behoeden voor een catastrofe. Wiebes' laconieke reactie was dat de 25 procent reductie voor het eind van 2020 - die de rechter oplegde - 'binnen handbereik' is.

Dit staat haaks op het vonnis van de rechter. Die oordeelt dat de minister er niet van mag uitgaan dat het op de huidige weg goed komt. Want met de onzekere cijfer waarop Wiebes zich baseert, kan het ook zomaar onder de 20 procent eindigen. Temeer omdat de reductie van broeikasgassen vorig jaar tegenviel, en Nederland is blijven steken op 13 procent minder CO2-uitstoot ten opzichte van 1990.

Meer dan 3 graden

In de rest van de wereld lijkt de houding niet veel anders dan hier. Waar het op deze manier heengaat, bracht de internationale milieuorganisatie 350.org donderdag nog eens in herinnering. 'Terwijl de urgentie voor het beginnen aan een wereldwijde transitie nu duidelijk zou moeten zijn, koersen de nationale plannen momenteel af op meer dan 3 graden opwarming.' Het IPCC onderschrijft dit getal.

In plaats van actie om onder de afgesproken 2 graden (liefst 1,5) te blijven, bakkeleien de 195 landen met een handtekening onder het Parijsakkoord verder over de details ervan. Zelfs drie jaar later, als iedereen in december in Polen tussen de smerigste kolencentrales van Europa weer bijeen is voor de 24ste klimaatop, verwacht vrijwel niemand dat ze eruit komen. En dan wil Brazilië, na eerder al de Verenigde Staten, mogelijk ook nog uit het akkoord van Parijs stappen.

De landelijke politiek beweegt dus nauwelijks, vaak uit electorale overwegingen: er is de vrees voor kiezersrevoltes als de energierekening fors stijgt. Het bedrijfsleven wacht in veel gevallen af, omdat het de miljoeneninvesteringen in verduurzaming liever uitstelt.

Is er dan helemaal geen hoop?

Er zijn optimisten zoals internationaal klimaatadviseur Jos Cozijnsen. Net als met de Amerikaanse staten Californië, New York en Ontario, ziet hij in Brazilië provincies die zich ook niets aantrekken van nationaal beleid. Hij heeft ruggesteun van het Planbureau voor de Leefomgeving, dat in augustus becijferde dat initiatieven van staten, gemeenten en ook bedrijven inderdaad een deel goedmaken voor haperend nationaal klimaatbeleid.

'Investeren in duurzaam loont gewoon, ongeacht of overheden zich vastpinnen op reductiedoelen', zegt hij. 'En China dendert ondertussen ook gewoon door met het opschonen van steden. Minder kolencentrales gaan open dan verwacht, ook omdat de economie afkoelt door gebrek aan grondstoffen.'

Bij de Nederlandse rechter mist Cozijnsen de internationale blik. Want 'samen' gaat Europa de klimaatdoelen voor 2020 gemakkelijk halen, stelt hij. Dus maakt het niet uit of Nederland 'een procentje meer of minder presteert'.

Toch zal het kabinet op korte termijn, iets moeten doen om tegemoet te komen aan het vonnis van de rechter. 'Het kan haast niet anders of Wiebes bereidt maatregelen voor om een of meerdere kolencentrales uit te kopen', zegt oud-milieuminister Pieter Winsemius. 'Andere maatregelen die met een klap zo veel opleveren, heb je niet.'

Het is wel een 'dure hobby', vindt Winsemius. 'Je kunt je miljoenen maar een keer uitgeven. Steek ze liever in elektrisch rijden of wind op zee dan in centrales die over een paar jaar toch al sluiten. Zo bezien is het pyrrusoverwinning voor de milieubeweging.'

Voor de lange termijn geldt: tot het eind van het jaar wordt weer over het alomvattende Klimaatakkoord onderhandeld aan de vijf Nederlandse klimaattafels. Voor Winsemius is het aan de twee meest problematische tafels vrij simpel: het voordeeltje van de dividendbelasting gebruiken ter verduurzaming van de chemische industrie, en los aan de mobiliteitstafel in een klap het file- en klimaatprobleem op door het taboe op rekeningrijden te doorbreken.

'Om dat te kunnen bedenken', zegt Winsemius met een verwijzing naar de hoogste onderscheiding die een van de eerste klimaatrekenaars William Nordhaus donderdag kreeg, 'heb je geen Nobelprijs nodig'.

Sociale actor: minister Wiebes

Minister Wiebes komt als sociale actor naar voren, er vindt inclusie plaats. Minister Wiebes is in dit bericht de representant van de sociale actor: de Nederlandse staat. Deze sociale actor is duidelijk aanwezig en komt uitgebreid aan het woord. Minister Wiebes wordt persoonlijk gerepresenteerd, door middel van benaming. Minister Wiebes wordt in dit bericht voorgesteld als de persoonlijke spreekbuis van de staat of het kabinet als geheel. Minister Wiebes wordt passief gerepresenteerd. De tekst wijst erop dat Wiebes zich niet druk maakt om de Urgenda-uitspraak of het tekortkomen van “zijn te magere klimaatplannen”. Het discours representeert deze houding negatief, als een passieve houding, terwijl nu juist een actieve houding vereist is. Zo sluit De Volkskrant zich aan bij de uitspraak van de rechter. Wiebes' reactie wordt bestempeld als “laconiek”. Dit insinueert dat hij het niet serieus (genoeg) neemt. Bovendien wordt er kritiek geuit op het cijfer waarop Wiebes zich baseert. De Volkskrant neemt duidelijk een kritische houding aan tegenover de reactie van minister Wiebes. Terwijl de alarmbellen rinkelen, blijft minister Wiebes doodkalm, zo gaat het bericht van De Volkskrant.

“Niet als je klimaatminister Wiebes beluistert. Die leek dinsdag in het geheel niet gealarmeerd toen hij als vertegenwoordiger van de staat werd veroordeeld voor zijn te magere klimaatplannen. Er volgde geen aankondiging van extra maatregelen. Terwijl dit volgens de rechter wel nodig is om burgers te behoeden voor een catastrofe. Wiebes' laconieke reactie was dat de 25 procent reductie voor het eind van 2020 - die de rechter oplegde - 'binnen handbereik' is. Dit staat haaks op het vonnis van de rechter. Die oordeelt dat de minister er niet van mag uitgaan dat het op de huidige weg goed komt. Want met de onzekere cijfer waarop Wiebes zich baseert, kan het ook zomaar onder de 20 procent eindigen. Temeer omdat de reductie van broeikasgassen vorig jaar tegenviel, en Nederland is blijven steken op 13 procent minder CO2-uitstoot ten opzichte van 1990.”

Sociale actor: Urgenda

Er wordt in de tekst niet verwezen naar Urgenda. Deze sociale actor wordt niet genoemd. Er vindt zo exclusie plaats, door middel van *suppression*.

Sociale actor: IPCC

Er wordt in dit artikel verwezen naar het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) en zodoende vindt er inclusie plaats van deze actor. Er is sprake van klassering van deze actor. Het IPCC wordt in dit artikel gerepresenteerd als een autoriteit. Er wordt geen kritiek geuit op diens cijfers of rapporten, deze worden juist aangehaald als bewijsvoering. Het IPCC wordt zo actief en persoonlijk gerepresenteerd.

Het klimaatbureau van de Verenigde Naties, het IPCC, kwam maandag met de boodschap dat het halen van de klimaatdoelen, zoals drie jaar geleden afgesproken in Parijs, alleen mogelijk is met ongeken- de maatregelen.

'Terwijl de urgentie voor het beginnen aan een wereldwijde transitie nu duidelijk zou moeten zijn, koersen de nationale plannen momenteel af op meer dan 3 graden opwarming.' Het IPCC onderschrijft dit getal.

Kritiek

Cozijnsen bekritiseert het alarmisme van de rechter. "een procentje meer of minder" maakt niet uit. Dit wijkt af van de rest van de berichtgeving van De Volkskrant, waarin het alarmisme van de rechter billijk wordt geacht en als zodanig wordt gerepresenteerd.

"Bij de Nederlandse rechter mist Cozijnsen de internationale blik. Want 'samen' gaat Europa de klimaatdoelen voor 2020 gemakkelijk halen, stelt hij. Dus maakt het niet uit of Nederland 'een procentje meer of minder presteert'."

Klimaatbeleid

Bij het thema van maatregelen komt Pieter Winsemius aan het woord. Hij bekritiseert het idee van het uitkopen van kolencentrales en doet zijn eigen suggestie voor klimaatbeleid.

"Toch zal het kabinet op korte termijn, iets moeten doen om tegemoet te komen aan het vonnis van de rechter. 'Het kan haast niet anders of Wiebes bereidt maatregelen voor om een of meerdere kolencentrales uit te kopen', zegt oud-milieuminister Pieter Winsemius. 'Andere maatregelen die met een klap zo veel opleveren, heb je niet.'

Het is wel een 'dure hobby', vindt Winsemius. 'Je kunt je miljoenen maar een keer uitgeven. Steek ze liever in elektrisch rijden of wind op zee dan in centrales die over een paar jaar toch al sluiten. Zo bezien is het pyrrusoverwinning voor de milieubeweging.'

Voor de lange termijn geldt: tot het eind van het jaar wordt weer over het alomvattende Klimaatakkoord onderhandeld aan de vijf Nederlandse klimaat- tafels. Voor Winsemius is het aan de twee meest problematische tafels vrij simpel: het voordeeltje van de dividendbelasting gebruiken ter verduurzaming van de chemische industrie, en los aan de mobiliteitstafel in een klap het file- en klimaatprobleem op door het taboe op rekeningrijden te doorbreken.

Geringe invloed

Het thema van Nederland ten opzichte van het wereldwijde toneel, komt ook in dit artikel van De Volkskrant aan bod. Hier wordt beschreven hoe er wereldwijd nog weinig schot in de zaak zit wat betreft verduurzaming. Eenzelfde thema wordt gecreëerd rondom de reactie van de 195 landen, als rondom de reactie van Wiebes. Terwijl de tijd dringt en verduurzaming noodzakelijk is, “bakkeleien de 195 landen met een handtekening onder het Parijsakkoord”. Er worden ook redenen gegeven voor dit gebrek aan actie: electorale bedenkingen en dure investeringen.

Na dit doembeeld geschetst te hebben, slaat de tekst van De Volkskrant nog een andere weg in. Hierbij wordt Jos Cozijnsen geraadpleegd. Er worden ook positieve ontwikkelingen benadrukt, zoals kleinere initiatieven die deels compenseren voor de nalatigheid van landelijk klimaatbeleid. China wordt genoemd. Jos Cozijnsen beweert dat China haar steden blijft opschonen en dat diens economie afkoelt. Dit wordt zo gepresenteerd als een positieve ontwikkeling.

Hiermee creëert De Volkskrant een positiever discours, dat niet enkel de geringe invloed van Nederland benadrukt, maar juist beweert dat ook kleine initiatieven invloed hebben.

“In de rest van de wereld lijkt de houding niet veel anders dan hier. Waar het op deze manier heengaat, bracht de internationale milieuorganisatie 350.org donderdag nog eens in herinnering. ‘Terwijl de urgentie voor het beginnen aan een wereldwijde transitie nu duidelijk zou moeten zijn, koersen de nationale plannen momenteel af op meer dan 3 graden opwarming.’ Het IPCC onderschrijft dit getal.

In plaats van actie om onder de afgesproken 2 graden (liefst 1,5) te blijven, bakkeleien de 195 landen met een handtekening onder het Parijsakkoord verder over de details ervan. Zelfs drie jaar later, als iedereen in december in Polen tussen de smerigste kolencentrales van Europa weer bijeen is voor de 24ste klimaatop, verwacht vrijwel niemand dat ze eruit komen. En dan wil Brazilië, na eerder al de Verenigde Staten, mogelijk ook nog uit het akkoord van Parijs stappen.

De landelijke politiek beweegt dus nauwelijks, vaak uit electorale overwegingen: er is de vrees voor kiezersrevoltes als de energierekening fors stijgt. Het bedrijfsleven wacht in veel gevallen af, omdat het de miljoeneninvesteringen in verduurzaming liever uitstelt.

Is er dan helemaal geen hoop?

Er zijn optimisten zoals internationaal klimaatadviseur Jos Cozijnsen. Net als met de Amerikaanse staten Californië, New York en Ontario, ziet hij in Brazilië provincies die zich ook niets aantrekken van nationaal beleid. Hij heeft ruggesteun van het Planbureau voor de Leefomgeving, dat in

augustus becijferde dat initiatieven van staten, gemeenten en ook bedrijven inderdaad een deel goedmaken voor haperend nationaal klimaatbeleid.

'Investeren in duurzaam loont gewoon, ongeacht of overheden zich vastpinnen op reductiedoelen', zegt hij. 'En China dendert ondertussen ook gewoon door met het opschonen van steden. Minder kolencentrales gaan open dan verwacht, ook omdat de economie afkoelt door gebrek aan grondstoffen.' "

Alarmisme

Het discours dat De Volkskrant construeert is meer alarmistisch. Het thema van urgente verduurzaming om klimaatverandering tegen te gaan is prominent aanwezig. Er wordt een discours gecreëerd dat meegaat in het waarschuwend, urgente, alarmistische discours van Urgenda, het gerechtshof, Ed Nijpels en het IPCC. Deze actoren worden allen persoonlijk en actief gerepresenteerd. Zij worden gerepresenteerd als de aanjagers van de benodigde verduurzaming, die "iedereen wakker schudden".

"Het regende deze week waarschuwingen dat het de verkeerde kant opgaat met het klimaat. Ook de Nederlandse staat is nalatig. Dus wat te doen, nu iedereen is wakker geschud, vraagt redacteur Pieter Hotse Smit zich af.

De wereld kreeg deze week een klimatologische draai om de oren van jewelste. En omdat Nederland kennelijk niet wil luisteren, kreeg het er nog twee achteraan. "

"Drie luide alarmbellen achter elkaar. De laatste waarschuwingen, volgens Ed Nijpels, die namens klimaatminister Wiebes voor het eind van het jaar een Klimaatakkoord met concrete plannen tot 2030 uit de polder moet trekken. Is Nederland inderdaad wakker geschud in deze oktoberweek waarin, vrijdag, weer een recordtemperatuur werd verbroken? "

Klimaatverandering

Het onderwerp, de Urgenda-uitspraak, wordt gerepresenteerd als onderdeel van iets groters. Niet zozeer als een op zichzelf staande gebeurtenis, maar als het zoveelste symptoom van een duidelijke ontwikkeling. Hiermee bericht De Volkskrant over het algehele probleem van klimaatverandering, in plaats van slechts over de uitspraak van 10 oktober. De Volkskrant gebruikt deze nieuwsgebeurtenis om over het grotere, algemenere thema te praten.

6.4 Conclusie Urgenda

De stichting Urgenda wordt binnen De Telegraaf duidelijk negatief gerepresenteerd, terwijl diens tegenstander in de Urgenda-zaak, de Nederlandse staat, positiever wordt gerepresenteerd. In De Volkskrant wordt Urgenda positiever gerepresenteerd en de Nederlandse staat negatiever.

In De Telegraaf ligt de nadruk binnen het discours over de Urgenda-uitspraak meer op kritiek op de uitspraak en de bijbehorende maatregelen, de kant van de staat wordt meer belicht. In De Volkskrant ligt de nadruk meer op uitleg en onderbouwing van de uitspraak, de kant van de rechter wordt meer belicht.

Een belangrijk thema binnen het discours van De Telegraaf is de gerichtheid op de lange termijn in plaats van de korte termijn. De doelstellingen voor 2030 en 2050 worden als belangrijker gerepresenteerd binnen het discours van De Telegraaf. Verstreckende klimaatmaatregelen worden negatief gerepresenteerd. Binnen het discours van De Volkskrant is dit thema minder expliciet aanwezig. Wanneer dit thema wel wordt opgenomen, wordt hierbij de onderbouwing van de rechter opgenomen.

Het discours van De Volkskrant is positiever rondom verduurzaming en maatregelen die hierbij komen kijken, waar deze maatregelen in De Telegraaf veelal worden afgedaan als overdreven en onwerkbaar. Het discours in De Volkskrant is kritisch over het huidige klimaatbeleid van Nederland en positief over strengere maatregelen. De Telegraaf bericht sceptisch over “draconische maatregelen”, terwijl de mensen die in De Volkskrant aan het woord komen juist reikhalzend uitzien naar maatregelen tegen CO₂-uitstoot, zoals sluiting van de kolencentrales.

Ook de geringe invloed van Nederland op wereldwijde klimaatverandering is een belangrijk thema binnen het discours van De Telegraaf. Dit thema is ook aanwezig binnen het discours van De Volkskrant, maar dit discours valideert deze kritiek op duurzame maatregelen minder, door te benadrukken dat ook kleinschalige initiatieven helpen. De Volkskrant creëert zo een evenwichtiger discours, waarbij beide kanten worden belicht, daar waar De Telegraaf een meer eenzijdig discours samenstelt.

7. Resultaten klimaatstaking

7.1 Klimaatstaking

In dit hoofdstuk onderzoek ik berichtgeving over de klimaatstaking door scholieren op 7 februari 2019. Dit is een onderwerp waar zowel De Telegraaf als De Volkskrant over heeft bericht.

Op 7 februari 2019 was er in Nederland een klimaatstaking, door scholieren. In navolging van Belgische jongeren, kwamen meer dan tienduizend scholieren naar het malieveld in Den Haag om te demonstreren voor een beter klimaatbeleid. Het “klimaatspijbelen” werd geïntroduceerd door de Zweedse Greta Thunberg. Zij besloot in 2018 om elke week een *Skolstrejk för Klimatet* te houden voor het Zweedse parlamentsgebouw. De Nederlandse demonstratie werd georganiseerd door een aantal leerlingen van de Daltonschool in Den Haag, onder de noemer Youth for Climate NL. Ook in Nederland vond de klimaatdemonstratie plaats onder schooltijd. Deze burgerlijke ongehoorzaamheid kon rekenen op veel kritiek. Tegelijkertijd spraken veel mensen ook hun steun uit voor de actie.

Beide kranten hebben op 8 februari 2019 een reportage gepubliceerd over de staking van de voorgaande dag. Deze twee reportages analyseer ik en de resultaten hiervan vergelijk ik in mijn conclusie.

Ik ben tot mijn onderzoeksmateriaal gekomen door in de database van LexisNexis te zoeken op “klimaat + staken” en “klimaat + spijbelen”.

Er zijn over dit onderwerp eigenlijk maar weinig “normale” nieuwsberichten gepubliceerd. De klimaatstaking was onderwerp van een breed maatschappelijk debat. In zowel De Volkskrant als De Telegraaf werden hier veel columns aan besteed. De enige nieuwsberichtgeving over de staking zelf waren twee reportages. De beide reportages leveren een bruikbaar corpus op. Beide berichten gaan over hetzelfde gebeurtenis en hebben een vergelijkbaar woordenaantal. Ik analyseer dus twee krantenberichten, waarvan één uit De Volkskrant en één uit De Telegraaf. Dit corpus bestaat uit totaal 1606 woorden. Hierbij bestaat het artikel van De Telegraaf uit 741 woorden en het artikel van De Volkskrant uit 865 woorden.

7.2 Resultaten klimaatstaking: De Telegraaf

7.2a De Telegraaf, 8 februari 2019: Heel veel zorgen en een vegaburger toe

De Telegraaf

8 februari 2019 vrijdag

BINNENLAND; Blz. 10

741 woorden

Heel veel zorgen en een vegaburger toe

*Duizenden jongeren staken of spijbelen voor het klimaat
door Ilan Sluis*

Den Haag - Eindelijk weer eens iets waar jongeren zich in groten getale druk om maken: het klimaat. Duizenden scholieren kwamen gisteren van heinde en verre naar Den Haag om actie te voeren tegen de uitstoot van CO2. Maar dat ze zelf nog een hoop te leren hebben, blijkt. Achteraf konden fastfoodgiganten de vraag naar hamburgers nauwelijks aan.

Pieter Lossie wuift als een volleerd verkeersregelaar de drommen actievoerende scholieren de goede kant op, richting het podium op het Malieveld in Den Haag. „CO2, weg ermee!”, scandeert de meute in het voorbijgaan. Lossie ziet het glimlachend aan. De organisator van Youth for Climate, de jongerenbeweging die de actie bedacht, had in de wildste nachten niet durven dromen dat zoveel jongeren daadwerkelijk naar het Haagse Malieveld zouden komen.

„We willen laten zien dat er nu actie moet komen. Het geluid van ons moet gehoord worden. De tijd van praten is voorbij”, klinkt hij bijna als een politicus. Missie geslaagd dus, helemaal als Lossie hoort dat een delegatie die middag nog bij onderwijsminister Arie Slob langs mag komen.

Eerder op de ochtend stroomt het Malieveld vol. Het is al vroeg duidelijk dat het een drukke dag gaat worden. De berichten van aankomende scholieren zijn dat de treinen richting de hofstad overvol zitten. De jongeren dragen spandoeken vol puberale overdrijving. ‘We willen de Elfstedentocht terug’, ‘Ik word 16, maar haal ik de 50?’ ‘Ik weet zeker dat

de dinosaurussen ook dachten tijd genoeg te hebben'. Het punt is duidelijk: ze geloven allemaal in het einde der tijden als de mensheid niet morgen nog stopt met uitstoten van koolstofdioxide.

De praktijk blijkt moeilijker. Een van de jongeren geeft voor camera toe drie keer per jaar het vliegtuig te nemen. Een ander valt hem bij dat vlees eten nou eenmaal gewoon lekker is. De 13-jarige Haroon geeft toe dat hij vanochtend nog een half uur onder de douche stond. „Mijn ouders hebben een gewone auto, maar ik ga zeuren dat ze een elektrische nemen”, zegt een jong meisje. Maar als ze voor de keus wordt gesteld, of een elektrische auto, of studeren, maalt haar hoofd. „Dan toch liever studeren.”

Emoties

Op het Malieveld staat ook wetenschapper van de TU Delft Cyril Wentzel. Met het spandoek 'CO2 is OK' probeert hij de discussie aan te gaan. Dat het zo'n vaart niet loopt met het einde der aarde en dat CO2 niet slecht is. De emoties lopen hoog op. „Heeft u kinderen of kleinkinderen? Die gaan dood als we nu niets doen. Wilt u dat? Wat als u ongelijk heeft, moeten we niet het zekere voor het onzekere nemen?” Wentzel probeert rustig uit te leggen dat als we nog veel niet zeker weten, we niet allerlei zeer kostbare maatregelen moeten nemen die ook hun toekomstige welvaart in gevaar brengt. Dat niet emotie, maar juist feitelijk wetenschappelijk bewijs belangrijk is. Maar hij krijgt geen poot aan de grond in de gillende menigte. Een tegengeluid wordt niet geduld. Later meldt hij dat hij en zijn kompaan onder de voet zijn gelopen, zijn bord uit zijn handen is gerukt en is vertrapt.

Mars

Het is een van de weinige wanklanken op deze klimaatstaakdag. Want verder loopt de politie met handen in de zakken vrolijk mee tijdens de klimaatmars langs onder meer de Tweede Kamer. Onderweg trekt de stoet klimaatstakers flink wat bekijks. Toeschouwers klappen, achter de kantoorramen wordt het tafereel massaal vastgelegd met mobieltjes. Den Haag is wel wat gewend, maar deze omvang met deze doelgroep is zelfs voor Haagse begrippen ongewoon. Scholieren geven aan toch vooral zelf het initiatief te hebben genomen. Ze hebben er voor school motivatiebrieven voor moeten schrijven, moeten hun aanwezigheid bewijzen met een selfie op het Malieveld en in sommige gevallen achteraf een werkstuk schrijven. Er is in ieder geval één uitzondering. „Ik moest

van mijn moeder”, zegt een jongen in de stoet.

Einde staking. Het Malieveld loopt leeg. Massaal naar McDonald’s en Burger King.

Ja, ze weten het, de pubers op het terras. „Ja, het is een beetje hypocriet. Maar ja, ik moet toch eten”, zegt een van hen. Zelf boterhammen smeren en meenemen in een duurzame trommel is niet in ze opgekomen. In de rij voor de deur van de Burger King heeft een meisje erover nagedacht: „Ik neem een vegaburger. Dat is alvast een goed begin.”

Representatie van de staking

De staking wordt gerepresenteerd als ‘overdreven’. Het discours van De Telegraaf keert zich hiermee duidelijk tegen het soort alarmisme van de stakende scholieren. Er wordt in het artikel niemand aan het woord gelaten om de boodschap van de demonstratie te verkondigen. De lezer krijgt deze boodschap alleen door de representatie van De Telegraaf, een representatie die gekleurd is door een discours dat zich afzet tegen klimaatalarmisme en negatief is over de klimaatstaking. Doordat de demonstranten niet aan het woord komen om de boodschap van de staking uit te leggen, kan de lezer geen kennis nemen van het standpunt van de demonstranten en vormt de lezer haar of zijn mening over de boodschap, op basis van de representatie van De Telegraaf.

Duizenden scholieren kwamen gisteren van heinde en verre naar Den Haag om actie te voeren tegen de uitstoot van CO2.

Eerder op de ochtend stroomt het Malieveld vol. Het is al vroeg duidelijk dat het een drukke dag gaat worden. De berichten van aankomende scholieren zijn dat de treinen richting de hofstad overvol zitten. De jongeren dragen spandoeken vol puberale overdrijving. ‘We willen de Elfstedentocht terug’, ‘Ik word 16, maar haal ik de 50?’ ‘Ik weet zeker dat de dinosaurussen ook dachten tijd genoeg te hebben’. Het punt is duidelijk: ze geloven allemaal in het einde der tijden als de mensheid niet morgen nog stopt met uitstoten van koolstofdioxide.

Sfeer

De staking wordt verder gerepresenteerd als een positieve aangelegenheid, zonder problemen of oproer. Een gemoedelijke sfeer tijdens de demonstratie, met een miniem opstootje als enige wanklank.

Opkomst

Jongeren komen volgens de tekst “in grote getalen” en “van heinde en verre” naar de klimaatstaking. Het thema van een hoge opkomst wordt benoemd in het bericht. De staking wordt gerepresenteerd als een grootschalige actie, van “ongewone omvang”, met veel betrokkenen.

Het is een van de weinige wanklanken op deze klimaatstaakdag. Want verder loopt de politie met handen in de zakken vrolijk mee tijdens de klimaatmars langs onder meer de Tweede Kamer. Onderweg trekt de stoet klimaatstakers flink wat bekijks. Toeschouwers klappen, achter de kantoorramen wordt het tafereel massaal vastgelegd met mobieltjes. Den Haag is wel wat gewend, maar deze omvang met deze doelgroep is zelfs voor Haagse begrippen ongewoon.

Sociale actor: Stakende scholieren

De stakende scholieren worden voornamelijk gerepresenteerd als hypocriet en dientengevolge als een sociale actor waaraan men minder, weinig of zelfs geen zeggenschap dient te ontlenen. Door een eenzijdig beeld van de stakende scholieren, wordt deze groep gerepresenteerd als een hypocriete of huichelachtige groep, wiens boodschap niet serieus genomen hoeft te worden, doordat de groep zelf niet volledig aan die boodschap voldoet in haar handelen. Deze sociale actor wordt zo negatief gerepresenteerd.

Er is in het bericht expliciete inclusie van hypocriete stakende scholieren en er is exclusie van niet-hypocriete stakende scholieren, door middel van *backgrounding*. Er wordt één keer naar deze groep verwezen, (een scholier die voor een vegaburger kiest.) helemaal aan het einde van het bericht. De lezer moet deze jongeren verder zelf in de tekst invullen.

In de rij voor de deur van de Burger King heeft een meisje erover nagedacht: „Ik neem een vegaburger. Dat is alvast een goed begin.”

De stakende scholieren worden actief gerepresenteerd. Ze nemen actief deel aan de demonstratie, zelfs als hiervoor motivatiebrieven, selfies of werkstukken voor nodig zijn. Ze kiezen er ook zelf actief voor om vlees te eten of met het vliegtuig te reizen. Er wordt één voorbeeld gegeven van een scholier die duidelijk passief wordt gerepresenteerd, aangezien deze scholier niet uit eigen initiatief naar de staking is gekomen, maar moest van zijn moeder. Dit voorbeeld is echter een uitzondering en wordt ook zo gerepresenteerd.

Scholieren geven aan toch vooral zelf het initiatief te hebben genomen. Ze hebben er voor school motivatiebrieven voor moeten schrijven, moeten hun aanwezigheid bewijzen met een selfie op het Malieveld en in

sommige gevallen achteraf een werkstuk schrijven. Er is in ieder geval één uitzondering. „Ik moest van mijn moeder”, zegt een jongen in de stoet.

De stakende scholieren worden consequent geklasseerd en persoonlijk gerepresenteerd. Er wordt naar deze sociale actor verwezen als “scholieren” of “jongeren”. Een enkele keer wordt er naar deze groep verwezen als “pubers”. Deze verwijzing kan eventueel worden opgevat als onpersoonlijke representatie. Pubers zullen bij mensen negatieve associaties oproepen. Toch is dit een feitelijk correcte verwijzing, het grootste gedeelte van de stakers waren pubers. Daarom is hier ook sprake van persoonlijke representatie.

Sociale actor: Youth for Climate NL

Er is uitgebreide inclusie van deze sociale actor. Deze sociale actor wordt gerepresenteerd door middel van zowel benaming als klassering. Pieter Lossie wordt genoemd, hij representeert Youth for Climate NL. Door de sociale actor persoonlijker te representeren, krijgt de lezer eerder sympathie voor de actor. Er wordt persoonlijk verwezen naar deze actor. Op een neutrale manier wordt uitgelegd wat Youth for Climate NL is en de actor komt zelf ook aan het woord. De actor wordt actief gerepresenteerd, als een succesvolle organisatie die de demonstratie goed heeft geregeld.

Pieter Lossie wuift als een volleerd verkeersregelaar de drommen actievoerende scholieren de goede kant op, richting het podium op het Malieveld in Den Haag. „CO2, weg ermee!”, scandeert de meute in het voorbijgaan. Lossie ziet het glimlachend aan. De organisator van Youth for Climate, de jongerenbeweging die de actie bedacht, had in de wildste nachten niet durven dromen dat zoveel jongeren daadwerkelijk naar het Haagse Malieveld zouden komen.

„We willen laten zien dat er nu actie moet komen. Het geluid van ons moet gehoord worden. De tijd van praten is voorbij”, klinkt hij bijna als een politicus. Missie geslaagd dus, helemaal als Lossie hoort dat een delegatie die middag nog bij onderwijsminister Arie Slob langs mag komen.

Sociale actor: Tegendemonstranten

Ook al waren er slechts twee tegendemonstranten, tegenover duizenden voorstanders, wordt deze sociale actor toch opgenomen in het bericht in De Telegraaf. Dit tegengeluid wordt blijkbaar dusdanig belangrijk geacht dat het in het artikel tamelijk uitgebreid wordt opgenomen en wordt gevalideerd. De boodschap

van de tegendemonstrant wordt duidelijk uitgelegd in het artikel, nog meer dan de boodschap van de klimaatstakers.

Kritiek en reactie op de tegendemonstranten vanuit de klimaatstakers wordt wel opgenomen. Hierbij wordt de tegendemonstrant gerepresenteerd als een kalme, redelijke wetenschapper en de klimaatdemonstranten als emotionele, onredelijke mensen die geen tegenspraak dulden en dit tegengeluid zelfs met geweld smoren. Er ontstaat zo een berichtgeving waarin de onhebbelijkheid van de klimaatdemonstranten jegens tegenstanders uitgebreid naar voren komt. Deze sociale actor wordt persoonlijk gerepresenteerd. Er is ook sprake van benaming, de tegendemonstrant wordt met naam en toenaam genoemd. Ook zijn beroepstitel wordt opgenomen in de representatie van deze sociale actor. Met betrekking tot deze sociale actor komt dus zowel persoonlijk als onpersoonlijke benaming voor in de tekst. De tweede tegendemonstrant wordt "kompaan" genoemd. Hierbij is dus sprake van onpersoonlijke benaming.

Op het Malieveld staat ook wetenschapper van de TU Delft Cyril Wentzel. Met het spandoek 'CO2 is OK' probeert hij de discussie aan te gaan. Dat het zo'n vaart niet loopt met het einde der aarde en dat CO2 niet slecht is. De emoties lopen hoog op. „Heeft u kinderen of kleinkinderen? Die gaan dood als we nu niets doen. Wilt u dat? Wat als u ongelijk heeft, moeten we niet het zekere voor het onzekere nemen?“ Wentzel probeert rustig uit te leggen dat als we nog veel niet zeker weten, we niet allerlei zeer kostbare maatregelen moeten nemen die ook hun toekomstige welvaart in gevaar brengt. Dat niet emotie, maar juist feitelijk wetenschappelijk bewijs belangrijk is. Maar hij krijgt geen poot aan de grond in de gillende menigte. Een tegengeluid wordt niet geduld. Later meldt hij dat hij en zijn kompaan onder de voet zijn gelopen, zijn bord uit zijn handen is gerukt en is vertrappt.

Hypocrisie

In het artikel komt een duidelijk thema naar voren, het thema van hypocrisie. De hypocrisie waar het hier om gaat, is de hypocrisie waarvan een aantal van de stakende jongeren wordt beticht. De jongeren demonstreerden voor beter klimaatbeleid en meer bewustzijn en actie rondom het klimaat. Een x-aantal van deze jongeren nuttigde, na afloop van de demonstratie, nog een hamburger bij een fastfoodgigant. Het is algemeen bekend dat vleesconsumptie fors bijdraagt aan de uitstoot van methaan en CO2 en zodoende niet goed is voor het milieu.

Vleesconsumptie is dus niet in lijn met de boodschap van de klimaatstaking. In dit opzicht handelden deze jongeren dus hypocriet. Naast vleesconsumptie worden er ook andere milieuvervuilende gewoontes, ofwel vormen van hypocrisie genoemd in het artikel: lang douchen en reizen met het vliegtuig.

Dat De Telegraaf dit aspect van de staking uitlicht is een bewuste keuze binnen de berichtgeving rondom de staking. Deze hypocrisie wordt in het artikel van De Telegraaf uitgebreid uitgelicht en maakt zo prominent onderdeel uit van het discours dat De Telegraaf construeert rondom de klimaatstaking. Het artikel van De Telegraaf representeert de hypocriete en non-hypocriete jongeren op een dusdanig onevenredige manier, dat de lezer het idee kan krijgen dat alle stakende jongeren hypocriet zijn, of ten minste de meerderheid. Het bericht van De Telegraaf wekt zo een negatief sentiment op tegenover de stakende jongeren.

Door de expliciete inclusie van het hypocrisie-thema wordt geïmpliceerd dat de hypocrisie van stakende scholieren terzake doet binnen het onderwerp van de klimaatstaking. Als het er niet toe zou doen, zou het immers niet zo duidelijk worden opgenomen in het bericht. De Telegraaf impliceert hiermee dat de hypocrisie van de stakende scholieren afdoet aan hun boodschap of hun zeggenschap wat betreft de kwestie van klimaatverandering. De tekst impliceert dat de boodschap van de stakers niet of minder urgent is, doordat zij zelf niet in overeenstemming met die boodschap handelen. Hun hypocrisie doet hen aan zeggingskracht inboeten. Men mag niet hypocriet zijn, wil men serieus genomen worden, zo impliceert het artikel. De Telegraaf creëert zo een discours van “wie zonder zonde is, werpe de eerste steen”, waarbinnen hypocrieten geen of minder recht van spreken hebben.

Duizenden scholieren kwamen gisteren van heinde en verre naar Den Haag om actie te voeren tegen de uitstoot van CO2. Maar dat ze zelf nog een hoop te leren hebben, blijkt. Achteraf konden fastfoodgiganten de vraag naar hamburgers nauwelijks aan.

De praktijk blijkt moeilijker. Een van de jongeren geeft voor camera toe drie keer per jaar het vliegtuig te nemen. Een ander valt hem bij dat vlees eten nou eenmaal gewoon lekker is. De 13-jarige Haroon geeft toe dat hij vanochtend nog een half uur onder de douche stond. „Mijn ouders hebben een gewone auto, maar ik ga zeuren dat ze een elektrische nemen”, zegt een jong meisje. Maar als ze voor de keus wordt gesteld, of een elektrische auto, of studeren, maalt haar hoofd. „Dan toch liever studeren.”

Einde staking. Het Malieveld loopt leeg. Massaal naar McDonald's en Burger King.

Ja, ze weten het, de pubers op het terras. „Ja, het is een beetje hypocriet. Maar ja, ik moet toch eten”, zegt een van hen. Zelf boterhammen smeren en meenemen in een duurzame trommel is niet in ze opgekomen. In de rij voor de deur van de Burger King heeft een meisje erover nagedacht: „Ik neem een vegaburger. Dat is alvast een goed begin.”

7.3 Resultaten klimaatstaking: De Volkskrant

7.3a De Volkskrant, 8 februari 2019: 'De echte spijbelaars zitten daar, op het Binnenhof'

De Volkskrant

8 februari 2019 vrijdag

Ten Eerste; Blz. 4, 5

865 woorden

'De echte spijbelaars zitten daar, op het Binnenhof'

Wat begon als een whatsappje aan wat klasgenoten, is uitgemond in een strak georganiseerd scholierenprotest voor het klimaat. De jongeren hebben alles tot in de puntjes voorbereid, en dat is maar goed ook. Want de opkomst overtreft donderdag hun verwachting met duizenden.

Klimaatspijbelaars -- Reportage Scholierenprotest

Duizenden scholieren demonstreren donderdag op het Malieveld in Den Haag. Ze eisen dat politici actie ondernemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

Stijn Warmenhoven huft van het ene been op het andere. 'Het voelt een beetje alsof ik zo een voetbalwedstrijd heb.' De 17-jarige scholier, gestoken in een groen hesje, kijkt uit over het enorme Malieveld, dat op een paar plukjes scholieren na nog helemaal leeg is. Het is kwart voor tien donderdagmorgen, over drie kwartier gaan ze beginnen. 'Ik hoop maar dat het goed gaat.'

Goed, dat is wat Stijn betreft als de staking rustig verloopt en als de gewenste drieduizend scholieren komen spijbelen voor het klimaat. Fantastisch, dat zou zijn als hij vandaag nog een uitnodiging ontvangt van premier Rutte om over het klimaat te praten. 'Dan hebben we met 6-0 gewonnen.'

De blonde scholier uit Den Haag stond aan de wieg van deze actie voor het klimaat. Geïnspireerd door de massale scholierenprotesten in België stuurde hij een whatsappje aan enkele schoolgenoten. Of ze zin hadden ook iets op poten te zetten? Een strak georganiseerd protest is het resultaat.

De twaalf scholieren hebben het tot in de puntjes geregeld. Van groene hesjes voor de organisatie, eerder online besteld, tot een uitgekende taakverdeling. De vier jongeren die het in de aanloop naar de demonstratie het best deden voor de camera zijn vandaag de officiële woordvoerders. Weer een andere scholier is aanspreekpunt voor de media, zij dirigeert de journalisten door naar de woordvoerders.

De jongeren hebben deze week een mediatraining gehad van Milieudefensie. De milieclub heeft hun geleerd te hameren op hun 'kernboodschap', zegt Stijn. 'En om niet boos te worden.'

Dan is er nog een ploegje scholieren dat verantwoordelijk is voor het beantwoorden van vragen die binnenkomen via Instagram. Een ander ploegje gaat over de logistiek. Zij hebben met de gemeente en politie om de tafel gezeten, geregeld dat er een podium komt, een muziekinstallatie en een kraampje met chocomelk.

Aan één ding hebben de scholieren niet gedacht: een ehbo-post. De 17-jarige Sindy Rietvink trekt een van de groene hesjes aan z'n mouw. 'Ben ik nou de enige hier met een ehbo-diploma?' De scholier uit Voorhout, die vrijwilliger is bij de reddingsbrigade, heeft voor de zekerheid een linnen tasje met pleisters en pijnstillers meegenomen. 'En Dextro Energy, want er gaat er sowieso één flauwvallen.'

Vanuit het Centraal Station is ondertussen een enorme stoet scholieren op gang gekomen. Een van hen, de 13-jarige Olle uit Utrecht, is zijn vrienden kwijt, en zijn telefoon vergeten. 'Is dit het Malieveld?', vraagt hij bij het eerste stuk grasveld dat zich aandient buiten het station. Zijn antwoord op de vraag waarom hij vandaag demonstreert in Den Haag is tweeledig. 'Ten eerste: het moest van m'n moeder. Ten tweede: ik had vandaag Duits.'

Ook Gijs (14) en Jonathan (15) hebben zo hun redenen. De scholieren uit Hoorn torsen een bord mee met daarop een foto van zichzelf, hun 06-nummer en de leuze: 'Don't fuck up the, world fuck us'. Het is allemaal voor het klimaat, zeggen ze grijnzend, 'maar als er hier wat te graaien valt is dat natuurlijk mooi meegenomen'.

Een paar meter verderop, bij het podium, knijpt Damien zijn mede-organisator Romy in de arm. 'Heb je dat gezien? Er komen er nog heel veel aan.' De Haagse scholieren hadden gehoopt op een paar duizend

scholieren, het worden er, meldt de NOS, meer dan tienduizend. De drukte is ook te merken op het spoor: de treinen zitten zo vol met scholieren dat reizigers moeten wachten op de volgende trein.

Applaus

Om kwart over elf is het tijd voor een mars door Den Haag. Een heel gedoe om te regelen, zegt Tom Damen, een van de jongens van de logistiek. 'We wilden over het Binnenhof, maar dat mocht niet.' Langs de weg hebben zich ouders en andere geïnteresseerden verzameld. Als de scholieren voorbijkomen, beginnen ze te applaudisseren. De tieners joelen terug.

'CO2, weg ermee!' Halverwege de stoet is Stijn in een lantarenpaal geklommen. Hij scandeert leuzen door een megafoon, onder het oog van de politie. 'Dat mocht eigenlijk niet, maar voor effe kon het wel', zegt de scholier met Haagse tongval.

Even later blijft hij op een kruispunt staan. 'Ik moet het even op me laten inwerken.' Voor zich ziet hij de voorste scholieren alweer het Malieveld bereiken. Achter zich kan hij het eind van de menigte niet zien. Dit is een drukke weg, zegt Stijn. 'Nu ligt al het verkeer stil. Vanwege ons. Moet je zien: ze blijven maar komen.'

De scholier heeft de laatste nachten weinig geslapen. 'Ik had het zo druk, allemaal interviews.' Een cameraploeg volgt hem vandaag. En ja, hij was ook gespannen of het allemaal wel ging lukken. 'Maar daar voel ik niets meer van.'

Eenmaal terug op het Malieveld klimt hij het podium op. 'Kijk hoe fantastisch jullie allemaal lopen te spijbelen voor het klimaat', roept hij. De scholieren juichen. 'Maar de echte klimaatspijbelaars, die zitten dáár. Dat is de regering. Zij moeten nu actie ondernemen.'

Als er niets gebeurt, zegt Stijn als hij het podium weer af is, gaan ze volgende week weer actievoeren. De organisatie hebben ze in elk geval alvast op orde.

Anne Hendriks (17) uit 6 vwo van het Stedelijk Gymnasium Leeuwarden, pakte om kwart over zeven de trein. 'Ik heb nog nooit meegedaan aan zo'n protest. Ik wilde ook eigenlijk niet gaan, omdat het zo lang reizen was. Maar dat is precies waar ik op tegen ben: de excuusjes die iedereen

altijd maakt om niets aan het klimaat te doen. Iedereen weet het, maar het wordt weggestopt omdat de gevolgen nog niet merkbaar zijn. Terwijl het zo allesomvattend belangrijk is. De wereld gaat eraan. We zijn er thuis mee bezig, maar dit komt echt van mijzelf. Ik koop tweedehands kleding en ik ben veganist. Ik heb mijn zusje vegetariër gemaakt en mijn ouders eten minder vlees. Ik voel me zoveel beter, ik heb niet meer het gevoel dat ik me hoeft te schamen. En dit is toch geweldig met z'n allen? Ik ben net gewoon in een boom geklommen.'

Marisol Verrips (15) uit havo 3 van het Farel College in Amersfoort: 'Ik protesteer niet alleen voor Nederland maar ook voor de rest van de wereld. Ik zag laatst dat het smeltende ijs op de Himalaya miljoenen levens zou kosten. Ik vind niet dat andere mensen op de wereld moeten lijden omdat wij zo luxe leven. Ik leer veel over duurzaamheid via influencers op Instagram en van het Journaal. Ik scheid mijn afval en ik ben vegetariër. Ik probeerde veganist te worden, maar er is nog geen goede vervanger van ei en dat zit echt overal in. Op mijn bord staat: Titanic wouldn't happen in 2040, want dan zijn er geen ijsbergen meer. Het is een door - denker. Ik had hem gezien bij het klimaatprotest in België.'

Merlijn Remmig (16) mbo-student van het Grafisch Lyceum Utrecht: 'Ik ben een veganistische activist. Normaal gesproken protesteer ik voor dierenrechten, maar vandaag voor het klimaat. Het heeft eigenlijk ook allemaal met elkaar te maken, want als je geen vlees eet, is dat beter voor het milieu. De regering doet niks, Mark Rutte kijkt tijdens klimaatdebatten alleen maar op zijn telefoon. De regering heeft ook aandelen in vervuilende bedrijven en als het misgaat zitten zij wel droog. Ik verwacht niet dat er vandaag iets gaat veranderen, maar het is symbolisch dat ik hier sta. Ik hoop dat het mensen aan het denken zet.'

Berber Neef (17) van het Thorbecke in Capelle aan den IJssel: 'Save the earth, it's the only planet with chocolate', staat op mijn bord. Ik wil daarmee zeggen dat het klimaat voor iedereen belangrijk is. Iedereen houdt van chocola toch? Ik hoop dat heel Nederland vandaag kan zien dat kleine dingen een groot verschil maken. Twee dagen minder vlees eten scheelt al. Dat doen wij thuis ook, we scheiden ook afval. Op mijn school is niks gedaan met de staking, maar mijn ouders vonden dat ik zeker moest gaan, dus ze hebben me ziek gemeld.'

Representatie van de klimaatstaking:

De demonstratie wordt gerepresenteerd als een succesvol en goed georganiseerd jongereninitiatief.

Duizenden scholieren demonstreren donderdag op het Malieveld in Den Haag. Ze eisen dat politici actie ondernemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

Sfeer

Een thema binnen de representatie van de klimaatstaking is de gemoedelijke en veilige sfeer. De mensen die applaudisseren, de politie die rustig meeloopt. De staking wordt gerepresenteerd als een veilige actie zonder opstootjes.

Om kwart over elf is het tijd voor een mars door Den Haag. Een heel gedoe om te regelen, zegt Tom Damen, een van de jongens van de logistiek. 'We wilden over het Binnenhof, maar dat mocht niet.' Langs de weg hebben zich ouders en andere geïnteresseerden verzameld. Als de scholieren voorbijkomen, beginnen ze te applaudisseren. De tieners joelen terug.

'CO2, weg ermee!' Halverwege de stoet is Stijn in een lantarenpaal geklommen. Hij scandeert leuzen door een megafoon, onder het oog van de politie. 'Dat mocht eigenlijk niet, maar voor effe kon het wel', zegt de scholier met Haagse tongval.

Opkomst

In het bericht wordt ook toegelicht dat heel veel mensen deelnamen aan de staking. Dat ieders verwachting werd overtroffen door een opkomst van meer dan tienduizend stakers. Er wordt ook opgenomen dat er grote drukte was in de treinen.

De Haagse scholieren hadden gehoopt op een paar duizend scholieren, het worden er, meldt de NOS, meer dan tienduizend. De drukte is ook te merken op het spoor: de treinen zitten zo vol met scholieren dat reizigers moeten wachten op de volgende trein.

Sociale actor: Stakende scholieren

Er wordt in de tekst persoonlijk verwezen naar deze sociale actor. Er is, naast klassering, ook sprake van persoonlijke benaming. De stakende scholieren worden uitgebreid en genuanceerd gerepresenteerd door middel van interviews. Vier stakers krijgen in het artikel uitgebreid de ruimte om hun boodschap en motivatie voor de demonstratie toe te lichten. Drie stakers krijgen in het artikel hiervoor ook ruimte, zij het wat minder. Op deze manier worden personen uit de groep van stakers heel

persoonlijk gerepresenteerd, dit werkt sympathie van de lezer voor de groep in de hand. De stakers worden allen ook actief gerepresenteerd. Zij hebben zelf het initiatief genomen om deel te nemen aan de staking. Behalve Olle, een uitzondering op de actieve representatie, aangezien hij van z'n moeder moest en dus passief gerepresenteerd wordt. De scholieren worden ook actief gerepresenteerd, doordat in de tekst wordt opgenomen hoe zij zelf actief milieuvriendelijk (proberen te) leven, zoals tweedehands kleding kopen, afval scheiden en vegetarisch of veganistisch eten.

Duizenden scholieren demonstreren donderdag op het Malieveld in Den Haag. Ze eisen dat politici actie ondernemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan.

Vanuit het Centraal Station is ondertussen een enorme stoet scholieren op gang gekomen. Een van hen, de 13-jarige Olle uit Utrecht, is zijn vrienden kwijt, en zijn telefoon vergeten. 'Is dit het Malieveld?', vraagt hij bij het eerste stuk grasveld dat zich aandient buiten het station. Zijn antwoord op de vraag waarom hij vandaag demonstreert in Den Haag is tweeledig. 'Ten eerste: het moest van m'n moeder. Ten tweede: ik had vandaag Duits.'

Ook Gijs (14) en Jonathan (15) hebben zo hun redenen. De scholieren uit Hoorn torsen een bord mee met daarop een foto van zichzelf, hun 06-nummer en de leuze: 'Don't fuck up the, world fuck us'. Het is allemaal voor het klimaat, zeggen ze grijnzend, 'maar als er hier wat te graaien valt is dat natuurlijk mooi meegenomen'.

Anne Hendriks (17) uit 6 vwo van het Stedelijk Gymnasium Leeuwarden, pakte om kwart over zeven de trein. 'Ik heb nog nooit meegedaan aan zo'n protest. Ik wilde ook eigenlijk niet gaan, omdat het zo lang reizen was. Maar dat is precies waar ik op tegen ben: de excuusjes die iedereen altijd maakt om niets aan het klimaat te doen. Iedereen weet het, maar het wordt weggestopt omdat de gevolgen nog niet merkbaar zijn. Terwijl het zo allesomvattend belangrijk is. De wereld gaat eraan. We zijn er thuis mee bezig, maar dit komt echt van mijzelf. Ik koop tweedehands kleding en ik ben veganist. Ik heb mijn zusje vegetariër gemaakt en mijn ouders eten minder vlees. Ik voel me zoveel beter, ik heb niet meer het gevoel dat ik me hoeft te schamen. En dit is toch geweldig met z'n allen? Ik ben net gewoon in een boom geklommen.'

Marisol Verrips (15) uit havo 3 van het Farel College in Amersfoort: 'Ik protesteer niet alleen voor Nederland maar ook voor de rest van de wereld. Ik zag laatst dat het smeltende ijs op de Himalaya miljoenen

levens zou kosten. Ik vind niet dat andere mensen op de wereld moeten lijden omdat wij zo luxe leven. Ik leer veel over duurzaamheid via influencers op Instagram en van het Journaal. Ik scheid mijn afval en ik ben vegetariër. Ik probeerde veganist te worden, maar er is nog geen goede vervanger van ei en dat zit echt overal in. Op mijn bord staat: Titanic wouldn't happen in 2040, want dan zijn er geen ijsbergen meer. Het is een door - denker. Ik had hem gezien bij het klimaatprotest in België.'

Merlijn Remmig (16) mbo-student van het Grafisch Lyceum Utrecht: 'Ik ben een veganistische activist. Normaal gesproken protesteer ik voor dierenrechten, maar vandaag voor het klimaat. Het heeft eigenlijk ook allemaal met elkaar te maken, want als je geen vlees eet, is dat beter voor het milieu. De regering doet niks, Mark Rutte kijkt tijdens klimaatdebatten alleen maar op zijn telefoon. De regering heeft ook aandelen in vervuilende bedrijven en als het misgaat zitten zij wel droog. Ik verwacht niet dat er vandaag iets gaat veranderen, maar het is symbolisch dat ik hier sta. Ik hoop dat het mensen aan het denken zet.'

Berber Neef (17) van het Thorbecke in Capelle aan den IJssel: 'Save the earth, it's the only planet with chocolate', staat op mijn bord. Ik wil daarmee zeggen dat het klimaat voor iedereen belangrijk is. Iedereen houdt van chocola toch? Ik hoop dat heel Nederland vandaag kan zien dat kleine dingen een groot verschil maken. Twee dagen minder vlees eten scheelt al. Dat doen wij thuis ook, we scheiden ook afval. Op mijn school is niks gedaan met de staking, maar mijn ouders vonden dat ik zeker moest gaan, dus ze hebben me ziek gemeld.'

Sociale actor: Youth for Climate NL

Er is sprake van duidelijke inclusie van deze sociale actor. Het artikel gaat in de eerste plaats over deze sociale actor.

Youth for Climate wordt actief, persoonlijk en ook positief gerepresenteerd, als een actor die alles heeft voorbereid en de demonstratie tot een groot succes heeft gebracht.

Er vindt in het artikel consequent benaming plaats van deze sociale actor. Stijn Warmenhoven wordt opgevoerd als vertegenwoordiger van de organisatie. Stijn wordt aan het woord gelaten, alsook Damien, Romy en Tom Damen. Deze humanisatie van de organisatie werkt als positieve en persoonlijke representatie. Youth for Climate wordt gerepresenteerd als een groep succesvolle, verantwoordelijke en zelfstandige scholieren.

Stijn Warmenhoven huft van het ene been op het andere. 'Het voelt een beetje alsof ik zo een voetbalwedstrijd heb.' De 17-jarige scholier, gestoken in een groen hesje, kijkt uit over het enorme Malieveld, dat op een paar plukjes scholieren na nog helemaal leeg is. Het is kwart voor tien donderdagmorgen, over drie kwartier gaan ze beginnen. 'Ik hoop maar dat het goed gaat.'

Goed, dat is wat Stijn betreft als de staking rustig verloopt en als de gewenste drieduizend scholieren komen spijbelen voor het klimaat. Fantastisch, dat zou zijn als hij vandaag nog een uitnodiging ontvangt van premier Rutte om over het klimaat te praten. 'Dan hebben we met 6-0 gewonnen.'

De scholier heeft de laatste nachten weinig geslapen. 'Ik had het zo druk, allemaal interviews.' Een cameraploeg volgt hem vandaag. En ja, hij was ook gespannen of het allemaal wel ging lukken. 'Maar daar voel ik niets meer van.'

Eenmaal terug op het Malieveld klimt hij het podium op. 'Kijk hoe fantastisch jullie allemaal lopen te spijbelen voor het klimaat', roept hij. De scholieren juichen. 'Maar de echte klimaatspijbelers, die zitten dáár. Dat is de regering. Zij moeten nu actie ondernemen.'

Als er niets gebeurt, zegt Stijn als hij het podium weer af is, gaan ze volgende week weer actievoeren. De organisatie hebben ze in elk geval alvast op orde.

Organisatie en voorbereiding

Een thema dat expliciet aanwezig is binnen de reportage van De Volkskrant, is het thema van de voorbereiding en organisatie van de staking. Er wordt meerdere malen gezegd dat de demonstratie “strak georganiseerd” was. “Tot in de puntjes geregeld” met bovendien een “uitgekiende taakverdeling”. De aanloop naar de staking wordt ook beschreven. Hoe het begon met een whatsappje, hoe de organisatoren een mediatraining hebben gevolgd, enzovoorts. De nadruk ligt in het artikel op de succesvolle organisatie van de staking. Het bericht begint en eindigt met dit thema. Hiermee wordt een positief beeld en discours gecreëerd rond de staking.

Wat begon als een whatsappje aan wat klasgenoten, is uitgemond in een strak georganiseerd scholierenprotest voor het klimaat. De jongeren hebben alles tot in de puntjes voorbereid, en dat is maar goed ook. Want de opkomst overtreft donderdag hun verwachting met duizenden.

De blonde scholier uit Den Haag stond aan de wieg van deze actie voor het klimaat. Geïnspireerd door de massale scholierenprotesten in België stuurde hij een whatsappje aan enkele schoolgenoten. Of ze zin hadden ook iets op poten te zetten? Een strak georganiseerd protest is het resultaat.

De twaalf scholieren hebben het tot in de puntjes geregeld. Van groene hesjes voor de organisatie, eerder online besteld, tot een uitgekende taakverdeling. De vier jongeren die het in de aanloop naar de demonstratie het best deden voor de camera zijn vandaag de officiële woordvoerders. Weer een andere scholier is aanspreekpunt voor de media, zij dirigeert de journalisten door naar de woordvoerders.

De jongeren hebben deze week een mediatraining gehad van Milieudefensie. De milieuclub heeft hun geleerd te hameren op hun 'kernboodschap', zegt Stijn. 'En om niet boos te worden.'

Groene hesjes

Dan is er nog een ploegje scholieren dat verantwoordelijk is voor het beantwoorden van vragen die binnenkomen via Instagram. Een ander ploegje gaat over de logistiek. Zij hebben met de gemeente en politie om de tafel gezeten, geregeld dat er een podium komt, een muziekinstallatie en een kraampje met chocomelk.

Aan één ding hebben de scholieren niet gedacht: een ehbo-post. De 17-jarige Sindy Rietvink trekt een van de groene hesjes aan z'n mouw. 'Ben ik nou de enige hier met een ehbo-diploma?' De scholier uit Voorhout, die vrijwilliger is bij de reddingsbrigade, heeft voor de zekerheid een linnen tasje met pleisters en pijnstillers meegenomen. 'En Dextro Energy, want er gaat er sowieso één flauwvallen.'

7.4 Conclusie klimaatstaking

Binnen het discours van De Telegraaf rondom de klimaatstaking, is het belangrijkste thema de hypocrisie van een aantal stakende scholieren. Dit thema komt zeer uitgebreid aan bod binnen de berichtgeving over de staking. Binnen dit hypocrisie-thema worden de stakende scholieren veelal negatief gerepresenteerd. Het hypocrisie-thema komt in het discours van De Volkskrant niet voor, er vindt zodoende exclusie plaats van dit thema door middel van *suppression*. Binnen het discours van De Volkskrant worden de stakende scholieren veelal positief en actief gerepresenteerd en komen zij zeer uitgebreid aan het woord.

Binnen het discours van De Volkskrant rondom de klimaatstaking, is het belangrijkste thema de organisatie van de staking door een groep scholieren. Dit thema komt zeer uitgebreid aan bod binnen de berichtgeving over de staking. Binnen dit organisatie-discours worden de organisatoren en de stakende scholieren veelal positief gerepresenteerd. Dit thema van organisatie en voorbereiding komt ook naar voren binnen het discours van De Telegraaf, echter minder expliciet.

Een thema dat in beide discoursen naar voren komt is de grote opkomst. In beide kranten wordt vermeld dat de hoeveelheid aanwezigen enorm hoog was en de meeste verwachtingen ruimschoots oversteeg. Een ander thema dat in zowel De Telegraaf als in De Volkskrant voorkomt is de gemoedelijke sfeer van en tijdens de staking.

Binnen De Telegraaf is er sprake van inclusie van de sociale actor: tegendemonstranten. Deze sociale actor wordt tamelijk uitgebreid opgenomen en aan het woord gelaten in de tekst. Binnen De Volkskrant wordt deze sociale actor helemaal niet genoemd en is er dus sprake van exclusie door middel van *suppression*.

8. Conclusie

In het uitgevoerde onderzoek zijn er binnen de berichtgeving over de deelonderwerpen verschillen en overeenkomsten tussen De Telegraaf en De Volkskrant geconstateerd.

De berichtgeving van De Volkskrant is veelal genuanceerder en uitgebreider dan de berichtgeving van De Telegraaf. Hoor en wederhoor wordt meer toegepast en er wordt meer achtergrondinformatie gegeven over onderwerpen.

De Telegraaf creëert een discours dat meer sceptisch en negatief is over het alarmisme met betrekking tot klimaatverandering. Sociale actoren die verduurzaming willen aanjagen worden meer negatief gerepresenteerd in de berichtgeving in De Telegraaf. Het discours rondom de Urgenda-uitspraak en rond de klimaatstaking is kritisch.

De Volkskrant creëert een discours dat positiever en ontvankelijker is over alarmisme met betrekking tot klimaatverandering en verduurzaming. Sociale actoren die hiervan voorstander zijn, worden positiever gerepresenteerd binnen het discours van De Volkskrant.

Het discours van De Volkskrant rondom de Urgenda-uitspraak en de klimaatstaking, gaat meer over het algemene onderwerp van klimaatverandering en stijgt zo meer uit boven het nieuwsfeit waarover wordt bericht. In het discours van De Telegraaf komt het bredere onderwerp van klimaatverandering bijna niet voor, het is geen belangrijk thema en er vindt veelal *backgrounding* plaats van dit thema. In geen van beide discourses wordt het bestaan van klimaatverandering en het probleem hiervan duidelijk betwist of in twijfel getrokken. Tegelijkertijd komt dit probleem in het discours van De Telegraaf dus niet duidelijk aan de orde. Binnen het discours van De Volkskrant wordt er uitgebreid aandacht besteed aan het probleem en wordt dit ook duidelijk gevalideerd als een urgent probleem. Dit is niet het geval binnen het discours van De Telegraaf.

Zowel in De Telegraaf als in De Volkskrant worden vooral groepen als sociale actoren gerepresenteerd. Zelfs de individuen of personen die wel door middel van benaming worden gerepresenteerd, vertegenwoordigen een groep. Door deze representanten krijgen groepen wel een gezicht en deze persoonlijkere representatie werkt over het algemeen humaniserend. Dit zorgt voor een positiever discours rondom de sociale actor.

9. Discussie

Dit onderzoek is meer kwalitatief van aard. Ik zie de meerwaarde in van dit kwalitatieve discoursanalytisch onderzoek, daar ik hiermee dieper in heb kunnen gaan op het gecreëerde discours en hiervan echt de nuances en details heb kunnen onderzoeken. Ook, misschien wel juist, in de details van berichtgeving wordt immers een discours duidelijk. Ik vind het interessanter om diepgravend een discours te onderzoeken, in plaats van meer oppervlakkig. Deze gedetailleerde aanpak heeft betekend dat ik me in mijn analyse heb moeten concentreren op een kleinere hoeveelheid tekst. Ik heb dan ook gekozen voor een kleiner corpus, een kleinere hoeveelheid onderzoeksmateriaal, waar ik dieper op inga en niet een omvangrijk corpus dat ik meer oppervlakkig, kwantitatief onderzoek.

Een nadeel van dit meer kwalitatieve onderzoek ten overstaan van een meer kwantitatief onderzoek, is dat de conclusies die ik naar aanleiding van mijn onderzoeksresultaten trek, minder algemeen geldend zijn en minder externe validiteit hebben. Met een minder omvangrijk corpus en een dusdanig minutieus en kleinschalig onderzoek, heb ik minder verstrekkende conclusies kunnen trekken. Zo kan ik op basis van de resultaten van dit onderzoek geen geldende conclusies trekken aangaande het bredere discours van de kranten op een hoger niveau. Met dit kleinschalige onderzoek, komt zo een lagere validiteit wat betreft de vertaalslag naar discours op een hoger niveau, waarbij ik boven het tekstuele niveau uitstijg.

Het behouden van een, voor zover dat mogelijk is, objectieve blik is binnen dit onderzoek een uitdaging geweest. Mede doordat het onderwerp van dit onderzoek er een is die mij na aan het hart ligt, lag het gevaar van mijn eigen mening door laten klinken binnen de resultaten op de loer. Ideologie en subjectiviteit zijn dan ook belangrijke beperkingen binnen discoursstheorie. Het is zeer de vraag in hoeverre er sprake kan zijn van een objectieve beschrijving van discours. Met het beschrijven van een discours, creëert iemand immers op haar of zijn beurt óók weer een discours. Ik denk echter dat het me gelukt is om een zekere, voldoende mate van objectiviteit en professionaliteit te behouden binnen het onderzoek. De concrete variabelen uit mijn analysemodel hebben mij de hiervoor benodigde handvatten geboden. Conclusies heb ik gestaafd aan het onderzoeksmateriaal. Ik hoop en denk dat ik hiermee tot goed onderbouwde resultaten en dito conclusies ben gekomen, die niet anders zouden zijn wanneer iemand anders dit onderzoek zou uitvoeren.

9.1 Aanbevelingen

Ik heb er in mijn onderzoek voor gekozen om louter nieuwsberichtgeving tot mijn onderzoeksmateriaal te rekenen en te analyseren. Hierbij heb ik dus columns, ingezonden brieven, opinieberichten, interviews, redactionele commentaren en dergelijke andersoortige krantenartikelen achterwege gelaten.

In andere vormen van tekst dan de nieuwsberichtgeving komt allicht de politieke kleur die kranten hebben of die aan kranten wordt toebedeeld duidelijker naar voren en wordt hierin een duidelijker discours geconstrueerd. Het discours dat wordt gecreëerd door het podium dat aan individuen wordt gegeven, bijvoorbeeld in columns, en het discours dat wordt geconstrueerd in de commentaren, zijn eventuele onderwerpen voor vervolgonderzoek. Een analyse waarbij wordt onderzocht aan welke soorten geluiden en meningen kranten een podium verschaffen, is wat mij betreft een zeer interessant vervolgonderzoek, zeker ook met betrekking tot het onderwerp van klimaatverandering.

In vervolgonderzoek zou, naast het analyseren van andere artikelen dan nieuwsberichten, grootschaliger gewerkt kunnen worden. De generaliseerbaarheid van de resultaten uit een grootschaliger onderzoek is beter gewaarborgd. Dit zou een onderzoek opleveren met een grotere externe validiteit, een punt waarop dit onderzoek allicht tekortschiet.

10. Literatuurlijst

Berg, H. van den. (2004) *Discoursanalyse*. KWALON 26 (2004, jaargang 9, nr. 2)
Geraadpleegd van:

https://www.tijdschriftkwalon.nl/scripts/shared/artikel_pdf.php?id=KW-09-2-6

Fairclough, N. (2003) *Analysing Discourse: Textual analysis for social research*.
London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Geraadpleegd van:

https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/270695/mod_folder/content/0/ii.%20Norman_Fairclough_Analysing_discourse.pdf

Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis*. London: Longman.

Geraadpleegd van: <https://www.cambridge.org/core/journals/applied-psycholinguistics/article/critical-discourse-analysis-the-critical-study-of-language-norman-fairclough-london-longman-1995-pp-265/C5B91E1A389243C84FF86FC5A0519F5F>

Foucault, M. (1972) *The Archaeology of Knowledge*. London: Routledge.

Geraadpleegd van:

https://monoskop.org/images/9/90/Foucault_Michel_Archaeology_of_Knowledge.pdf

Gee, J.P. (2005). *An introduction to Discourse Analysis: Theory and method*.

London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Geraadpleegd van:

<https://anekawarnapendidikan.files.wordpress.com/2014/04/an-introduction-to-discourse-analysis-by-james-paul-gee.pdf>

Gerechtshof Den Haag. (2018, 9 oktober) Uitspraak zaak 200.178.245/01.

Geraadpleegd van:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHDHA:2018:2591&showbutton=true&keyword=urgenda>

Hall, S. (2003) *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*.

London: Sage/The Open University

Geraadpleegd van:

https://books.google.nl/books?id=Vs-BdyhM9JEC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Jørgensen, M., Phillips, L.J. (2002) *Discourse Analysis as Theory and Method*.

London: Sage Publications.

Geraadpleegd van:

http://www.mrdowoportal.com/uploads/1/0/1/8/10183165/discourse_analysis_as_theory_and_method.pdf

Schafraad, P., Wester, F., & Scheepers, P. (2009). *Controversiële buitenstaanders: een longitudinale studie naar berichtgeving over ver rechts in Nederlandse dagbladen*. *Migrantenstudies*, 25(3), 221-236.

Geraadpleegd van:

https://pure.uva.nl/ws/files/1632828/148966_MS_2009_NR3_3.pdf

Urgenda. (2018, 9 oktober) Persbericht: *Urgenda wint weer in Klimaatzaak*.

Geraadpleegd van:

<http://news.smart.pr/urgenda/persbericht-urgenda-wint-hoger-beroep-klimaatzaak>

Urgenda. *Klimaatzaak tegen de staat*.

Geraadpleegd in december 2018, van:

<https://www.urgenda.nl/themas/klimaat-en-energie/klimaatzaak/>

Vasterman, P. (2004). *Mediahype*. Amsterdam: Aksant

Geraadpleegd van:

https://pure.uva.nl/ws/files/4031992/51412_Thesis.pdf

Verckens A., Simons, M., Kelchtermans, G. (2010) *Een kritische discoursanalyse van het onderwijstijdschrift Klasse: ontwikkelen van een analytisch kader*.

Pedagogische Studiën, 87, 183-201.

Geraadpleegd van:

https://www.researchgate.net/publication/263227027_Verckens_A_Simons_M_Kelchtermans_G_2010_Een_kritische_discoursanalyse_van_het_onderwijstijdschrift_Klasse_ontwikkelen_van_een_analytisch_kader_Pedagogische_Studien_87_183-201

11. Bijlagen

11.1 Bronnenlijst onderzoeksmateriaal

Corpus Urgenda:

De Telegraaf, 10 oktober 2018: *Klimaatbevel*.
Binnenland, blz. 2

De Telegraaf, 10 oktober 2018: *Geen zorgen bij coalitiepartijen*.
Binnenland, blz. 5

De Telegraaf, 10 oktober 2018: *Uitspraak CO2 'symbolisch'*.
Binnenland, blz. 5

De Volkskrant, 10 oktober 2018: *Staat moet nu echt meer doen tegen CO2*.
Ten Eerste, blz. 7

De Volkskrant, 13 oktober 2018: *Wie wordt er na deze week de redder van het klimaat?*
Ten Eerste, blz. 2,3

Corpus klimaatstaking:

De Telegraaf, 8 februari 2019: *Heel veel zorgen en een vegaburger toe*.
Binnenland, blz. 10

De Volkskrant, 8 februari 2019: *'De echte spijbelaars zitten daar, op het Binnenhof'*
Ten Eerste; Blz. 4,5

11.2 Bronnenlogboek

Looije, J. (2017) *De vluchteling: object of oorlogsslachtoffer?* Utrecht University, Faculty of Humanities.

Geraadpleegd van: <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/351296>

Hulshuis, D. (2010) *Het klimaat als nieuws: een discours theoretische duiding van de nieuwsberichtgeving over klimaatverandering in het NOS Journaal*. Masterscriptie Film & Televisiewetenschap, Universiteit Utrecht.

Geraadpleegd van:

[https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/179271/masterscriptiedavidhulshuis\(0484725\).pdf?sequence=1](https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/179271/masterscriptiedavidhulshuis(0484725).pdf?sequence=1)

Berg, H. van den. (2004) *Discoursanalyse in de praktijk: de discursieve constructie van sociale categorieën*. Kwalon, jaargang 9, nummer 3.

Geraadpleegd van: https://www.tijdschriftkwalon.nl/inhoud/tijdschrift_artikel/KW-09-3-7/Discoursanalyse-in-de-praktijk

Wikipedia: *Discoursanalyse*.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Discoursanalyse>

Climategate: *Klimaatklacht*.

<https://www.climategate.nl/2017/08/klimaatklacht/>

Climategate: *Eenzijdige klimaat berichtgeving is een bewuste keuze van De Standaard*.

<https://www.climategate.nl/2015/08/eenzijdige-klimaat-berichtgeving-is-een-bewuste-keuze-van-de-standaard/>

Climategate: *Twijfelbrigade dient klacht in tegen NOS vanwege evenwichtige en goede berichtgeving over klimaatverandering*.

<https://www.climategate.nl/2017/06/twijfelbrigade-dient-klacht-nos-vanwege-evenwichtige-en-goede-berichtgeving-klimaatverandering/>

Klimaatverandering: *De rol van de media bij het communiceren over (klimaat)wetenschap*.

<https://klimaatverandering.wordpress.com/2014/11/11/de-rol-van-de-media-bij-het-communiceren-over-klimaatwetenschap/>

The School of Life: *Michel Foucault*.

<https://www.youtube.com/watch?v=BBJTeNTZtGU>

Wikipedia: *Vertoog*.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Vertoog>

Wikipedia: *Discours*.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Discours>

Wikipedia: *Discoursanalyse*.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Discoursanalyse>

Wikipedia: *Michel Foucault*.

https://en.wikipedia.org/wiki/Michel_Foucault

Wikipedia: *Michel Foucault*.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Michel_Foucault

Woerkom, B. van. (2015) "*See No Evil*", een kritische discoursanalyse naar internetfilters in Nederland. Faculty of Humanities Theses, Utrecht University.

Geraadpleegd van: <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/316670>

Wikipedia: *Lijst van kranten in Nederland*.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_kranten_in_Nederland

Wikipedia: *Gerechtshof (Nederland)*.

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Gerechtshof_\(Nederland\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Gerechtshof_(Nederland))

Het Parool: *Staat in cassatie in klimaatzaak Urgenda*.

<https://www.parool.nl/binnenland/staat-in-cassatie-in-klimaatzaak-urgenda~a4607779/>

De Volkskrant: *Staat blijft zich verzetten tegen opgelegd ambitieuzer klimaatbeleid: Wiebes in cassatie tegen Urgenda-zaak*.

<https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/staat-blijft-zich-verzetten-tegen-opgelegd-ambitieuzer-klimaatbeleid-wiebes-in-cassatie-tegen-urgenda-zaak~bec4a1e8/>

NRC: *Staat in cassatie om Urgenda*.

<https://www.nrc.nl/nieuws/2018/11/17/staat-in-cassatie-om-urgenda-a2755563>

Wikipedia: De Volkskrant

https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Volkskrant

Wikipedia: De Telegraaf

https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Telegraaf

Brennecke, S., Boer, de. C. (2014) *Media en publiek*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.

Geraadpleegd van:

https://www.boomhogeronderwijs.nl/media/7/9789462363878_inkijkexemplaar.pdf

Foucault, M. (1972) *Power/knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972-1977*. New York: Pantheon Books.

Geraadpleegd van:

https://monoskop.org/images/5/5d/Foucault_Michel_Power_Knowledge_Selected_Interviews_and_Other_Writings_1972-1977.pdf

Dijk, van. T.A. (1991) *Racism and the press*. London and New York: Routledge.

Geraadpleegd van:

<http://www.discourses.org/OldBooks/Teun%20A%20van%20Dijk%20-%20Racism%20and%20the%20Press.pdf>

Informatica Thomas: *Discoursanalyse*.

<http://informaticathomas.nl/discours/Discoursanalyse.pdf>

Climategate: *Klimaatverandering in de Volkskrant*.

<https://www.climategate.nl/2017/11/klimaatverandering-in-de-volkskrant/>

Leurs, R. (2012) "Een heilige man die een veel rechtvaardiger, democratischer en spiritueel regime voorstaat" *Veranderingen in de representatie van Ayatollah Khomeini in het journaal*.

Geraadpleegd van:

<http://www.icce.rug.nl/~soundscapes/VOLUME14/Khomeini.shtml>

Berg, van den, H. (2004) *Discoursanalyse: twee inleidingen ter discussie*. KWALON 26 (2004, jaargang 9, nr. 2)

Geraadpleegd van:

https://www.tijdschriftkwalon.nl/scripts/shared/artikel_pdf.php?id=KW-09-2-11

OneWorld: *Klimaatverandering in de media*.

<https://www.oneworld.nl/duurzaamheid/klimaatverandering-in-de-media/>

Vice: *Klimaatontkenners proberen Greta Thunberg in diskrediet te brengen*.

<https://www.vice.com/nl/article/mbzq8q/klimaatontkenners-proberen-greta-thunberg-in-diskrediet-te-brengen>

Klimaatverandering: *De Telegraaf en polarisatie*.

<https://klimaatverandering.wordpress.com/2019/02/11/de-telegraaf-en-polarisatie/>

Ensie: *Er als de kippen bij zijn.*

<https://www.ensie.nl/redactie-ensie/er-als-de-kippen-bij-zijn>

Van Dale: *Groot Woordenboek der Nederlandse Taal.* (Herziene druk, 1992)

Youth for Climate NL

<https://youthforclimate.nl/>

NRC: *Sommige scholen willen protestfoto's zien.*

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/02/02/sommige-scholen-willen-protestfotos-zien-a3652672>

NOS: *'Dit moeten we ook doen', na België ook klimaatmars in Nederland.*

<https://nos.nl/artikel/2268893-dit-moeten-we-ook-doen-na-belgie-ook-klimaatmars-in-nederland.html>

NRC: *10.000 klimaatspijbelaars in Den Haag.*

<https://www.nrc.nl/nieuws/2019/02/07/10-000-klimaatspijbelaars-in-den-haag-a3653281>

11.3 Logboek

Mijn logboek is wat uitgebreider dan gebruikelijk. In mijn logboek heb ik mijn gehele proces bijgehouden en niet alleen mijn bezigheden genoteerd.

Zomervakantie: 1 uur

Eerste brainstorm:

Eventuele onderwerpen:

-Basisinkomen

-Mensbeeld: Hobbes vs. Rousseau

Positief mensbeeld: Regels en wetten die met mensbeeld te maken hebben.

(Fraude-presumptie van de overheid)

Onderzoek: Concreet toegespitst op onderwijs of overheidsbeleid. Kan ook op kleinere schaal of toegespitst op een ander onderwerp, bijvoorbeeld: Armoede in Rotterdam. Of misdadbestrijding.

Praktijkonderzoek kan dan op kleine schaal worden uitgevoerd op de GSR of op de Triangel

Of: Een onderzoek naar het mensbeeld van mensen. Niet of deze klopt of niet, maar gewoon in kaart brengen en de variabelen onderzoeken.

Of: mediaconsumptie en mensbeeld: Hoeveel invloed heeft media op je wereldbeeld?

Ander eventueel onderwerp: Basisinkomen

Is een basisinkomen haalbaar?

Wat valt er verder te onderzoeken?

Een grootschalig basisinkomen experiment is onhaalbaar helaas.

Ander onderwerp:

-Politiek: onderzoek naar het politieke discours, eventueel toegespitst op bijvoorbeeld de gemeenteraad van Rotterdam.

Ander interessant onderwerp: Koloniale verleden Nederland.

Onderzoek naar de kennis hierover onder mensen, of het gebrek daaraan.

Vakken: Al mijn onderwerpen zullen vast wel aansluiten bij:

MAW

Geschiedenis

Economie

Maatschappijleer

OF: een kunstproject:

Leuk, maar niet bevredigend. Wil wel een echt onderzoek doen. dus no-go.

Donderdag 23 augustus 2018: 3 uur

Onderwerp onderzoeken. Inlezen in het onderwerp, een leeslijst/literatuurlijst opstellen voor mezelf over m'n onderwerp.

Ander idee voor een eventueel onderwerp: De verschrikkelijke gevolgen van de landbouwrevolutie.

Zaterdag 25 augustus 2018: 1 uur

Artikelen opgezocht over mensbeeld en de vraag of de mens intrinsiek goed of slecht is.

Donderdag 30 augustus 2018: 3 uur

Op school: PWS-tijd. Eerst mijn bevindingen en ideeën bespreken met Jan en Willem F. Conclusie hiervan is dat ik me vooral zal gaan moeten concentreren op een sub-onderwerp, afbakenen dus.

Nieuw plan:

De vraag Hobbes vs. Rousseau: Is al onderzocht en beschreven.

Wat is mijn bijdrage aan het veld van onderzoek over dit onderwerp?

Daarvoor: een eigen sub-onderwerp kiezen:

-Onderwijs: Hoe richten we het onderwijs in? Gaat men daarbij uit van een goed of slechts mensbeeld.

-Wetgeving: Hoe worden onze wetten gemaakt? Wederom: Van welk mensbeeld wordt hierbij uitgegaan?

-Economie: Leningen? Hoe zien banken mensen?

De algemene vraag is al onderzocht, dus zal ik moeten specificeren.

Onderwijs is wel een goed onderwerp.

Schoolonderzoek:

Wat werkt beter? Hobbes-onderwijs of Rousseau-onderwijs?

Donderdag 25 september 2018: Totaal 1 uur

Afgelopen tijd echt niks aan m'n PWS gedaan. Ik weet ook niet zo goed hoe nu verder en of mijn onderwerp eigenlijk wel goed is.

PWS-gesprek met SVW:

doel nu = binnen 2 à 3 weken: een acceptabele onderzoeksvraag

Hoe kom ik daartoe?

Wat vind ik interessant?

Hoe kan je ergens ook anders tegenaan kijken?

Met een andere bril op naar een bekend onderwerp of probleem kijken.

1e ideeën:

-Integratie:

Andere kijk: de verantwoordelijkheid wordt altijd bij de nieuwkomers gelegd. Zij moeten integreren. Hoe komt het dat en waarom wordt er nooit vanuit de autochtonen geredeneerd?

niet: de nieuwelingen moeten integreren

Maar: de autochtonen moeten hiervoor zorgen.

Woensdag 26 september: 1 uur

“Gelukzoekers”

Economische vluchtelingen worden altijd gezien als de groep die we niet willen opvangen in ons land. Zij komen hier omdat ze denken hier meer kans te hebben op een welvarend bestaan dan in hun thuisland. Deze mensen vluchten niet voor oorlog o.i.d, maar voor werkloosheid/slechte economische omstandigheden.

Het idee dat economische vluchtelingen hier geen plek hebben zit bij veel mensen erg diep. Waarom zouden we echter hen niet ontvangen, net als oorlogsvluchtelingen? Waarom zouden we mensen het recht op geluk zoeken ontzeggen? Iedereen is toch op zoek naar geluk? Wordt NL er significant slechter van wanneer we (ook) deze mensen opvangen? Of stimuleert dit misschien gewoon onze economie?

Andere mogelijke onderwerpen/onderzoeksvragen:

Wat gebeurt er (op een school) als we alle regels afschaffen?

Hoe richt je een economie in zodat er geen kans op crises is?

Interessante onderwerpen:

Ethiek

Dierenwelzijn

Geschiedenis

Klimaatverandering

Populisme

Multiculturalisme

Filosofie

HipHop cultuur

Gun control

Mensbeeld

Referenda

E.U

Dividendbelasting

Kapitalisme

Media

Grenzen:

Interessant onderwerp.

Idee voor onderzoek:

Een discoursanalyse, naar de (ideeën)geschiedenis van grenzen.

Zondag 14 oktober: 1 uur

Eindelijk klaar met Toetsweek enzo. Vanaf nu meer tijd besteden aan PWS.

Grenzen is op zich wel een interessant onderwerp.

“De eerste man die een stuk land omheinde en zei: “dit is van mij” en mensen vond die naïef genoeg waren om hem te geloven, deze man was de stichter van de burgermaatschappij. Van hoeveel misdaden, oorlogen, en moorden, hoeveel ellende en ongeluk had de mensheid bespaard kunnen blijven als iemand toen was opgestaan en had gezegd: “pas op en luister niet naar deze bedrieger. Je dagen zijn geteld als je vergeet dat alle vruchten der aarde van ons allen zijn en de aarde van niemand.” - Jean Jacques Rousseau

Maandag 15 oktober: 2 uur

Op internet zoeken over filosofische ideeën mbt grenzen.

Grenzen: Heeft natuurlijk alles te maken met het kolonialisme en de rechte grenzen die in Afrika zijn getrokken. Conferentie van Berlijn: In Afrika bestonden vóór de koloniale opleiding zo'n tienduizend staatkundige formaties. Interessant geschiedenis-onderwerp.

Benaderingswijze:

Het hele concept van dat de wereld is opgedeeld in landen, de aardbol opgedeeld in stukjes land die onderling verschillen. Hoe is dit zo gekomen?

Hoe zijn landen/natiestaten ontstaan?

Ander idee:

Één valuta voor de hele wereld: kan dat?

Hoe komt het dat er verschillende valuta zijn?

Is een Europese federale staat een goed idee? is het werkbaar?

Overleg met SVW:

Idee:

2 of 3 landsgrenzen:

Vergelijken, welke problemen spelen er bij verschillende grenzen en hoe kijkt de overheid naar die grenzen? Hoe vallen de verschillende problemen te typeren? Of te verklaren?

SVW tipt: Dennis Broeders, Thomas Spijkerboer onderzoek naar grenzen.

Dus: Deze casussen vergelijken en dan een beetje veralgemeniseren.

2 of 3 grenzen vergelijken, welke verschillende problemen er bij verschillende grenzen komen kijken.

NL: meer het debat over immigratie. De vervaging van die grens, een Europese eenwording etc.

Afrika o.i.d: Meer conflicten over grenzen die hun oorsprong vinden in het kolonialistische opdelen van weleer.

Dinsdag 16 oktober: 1 uur

Opzoeken of dit onderwerp een goed idee is:

Genoeg informatie?

Interessant genoeg?

18 oktober: Pauze overleg met SVW

DOORBRAAK!!!!!!!

Ik weet eindelijk een goed onderwerp voor m'n onderzoek:

Discoursanalyse over klimaatverandering.

Hoe klimaat politiek werd (in Amerika?)

Discoursanalyse:

Kranten/politici/journaal?

NL/Amerika?

Voorbeeld: Roy Kemmers, ingezonden brieven: discoursanalyse

Plan voor de herfstvakantie:

-weten wát ik wil gaan analyseren (krant, journaal, of iets anders, etc)

-Onderzoeksopzet

Donderdag 25 oktober: 3 uur

Verder met mijn doorbraak voor een onderzoek.

Ik doe onderzoek naar het fenomeen discoursanalyse en ik bedenk hoe ik mijn eigen onderzoek hieraan vorm kan geven. Hiervoor lees ik een aantal discoursanalyse onderzoeken.

Er zijn verschillende analyses mogelijk:

- Hoe vaak er bericht wordt over klimaatverandering
- Hoé erover gesproken wordt, welke woorden worden gebruikt, welke geluiden/mensen/meningen een podium krijgen

Het is bij Amerikaanse politici erg duidelijk en dus al in zekere zin onderzocht. Dus: als ik me in m'n onderzoek concentreer op de NL'se media, lijkt me dat het beste.

Welke media kies ik?

doe ik een casestudy? Dat is 'kleiner', maar: moeilijk om de uitkomst te generaliseren: externe validiteit

Discoursonderzoeken als voorbeeld lezen:

Hoofdvragen:

Zijn de bevindingen uit Buitenlandse onderzoeken ook geldig in NL'se context?

Deze vraag kan ik net zo goed in mijn onderzoek stellen

2e vraag: in hoeverre verschilt het discours over vluchtelingen dat de Telegraaf creëert dmv taalgebruik van dat van De Volkskrant en hoe beïnvloedt dit discours de representatie van asielzoekers?

Ik zal waarschijnlijk eenzelfde soort vraag stellen. Alleen gaat het bij mij over klimaatverandering ipv vluchtelingen.

Het klimaat als nieuws: een discours theoretische duiding van de nieuwsberichtgeving over klimaatverandering in het NOS Journaal.

12 aug 2010 masterscriptie

Eigenlijk een vergelijkbaar onderzoek, maar dit gaat alleen over het NOS journaal. Goede bron, ook veel uitleg over discoursanalyse.

mogelijke wijzen van analyseren:

- neutraal
- alarmistisch
- sceptisch

invalshoek:

- wetenschap
- politiek
- oorzaken
- gevolgen
- beleid
- oplossingen

Bronnengebruik:

- politici
- experts
- burgers

Mijn onderzoek:

1. Media

Kranten
Journaal

Kranten:

- Telegraaf
- AD
- Volkskrant
- NRC Handelsblad
- Trouw
- Refor. Dagblad
- NL's Dagblad
- NRC.NET

Binnen een krant:

- Nieuwsberichtgeving
- Opinie/columns
- Ingezonden brieven

2. Periode

2000 - 2017/18: en dan een steekproef
of gewoon 2017 of 2018?
of 2010-2018

Misschien:

De Telegraaf en De Volkskrant vergelijken
over een periode van: 2010-2017?

Bijv:

Hypothese voor analyse:

In de periode 2010-2017 heeft De Volkskrant op de opiniepagina's in toenemende mate een podium gegeven aan klimaatsceptici.

Totaal aantal uur: is nu 17.

Maandag 29 oktober 2018: 30 minuten

PWS Overleg met SVW:
plan uittikken 1 pagina:

Eventueel onderzoeksmateriaal: Hoofdredactioneel commentaar
Dan onderzoek ik echt 'de mening van de krant'

Lexis Nexis:

Ik moet even toegang krijgen tot de database van de kranten, daar komt mijn materiaal vandaan.

SVW: Denkt dat het een goede optie is om binnen de kranten, hoofdredactionele commentaren te analyseren.

Ik moet nu even het plan overzichtelijk op 1 pagina typen.

Uit het voorhanden materiaal vloeit een studieobject voort:
waarvan kan ik over een hele periode alles terugvinden?

Wat levert dat op?

Kan ik ergens een steekproef uit nemen?

Woensdag 31 oktober: 1 uur

Ik maak de onderzoeksopzet zoals Willem heeft gevraagd. Dit lukt goed, het is handig dat ik dit nu even op een a4 heb. vanuit hier kan ik goed verder werken.

**Opzet PWS-onderzoek Pepijn Op de Beek begeleid door Willem F.
(discours)analyse Klimaat in de krant**

Een discoursanalyse naar de klimaatcrisis in Nederlandse kranten.

Discoursanalyse biedt de mogelijkheid om grotere structuren en patronen bloot te leggen in het denken en praten over onderwerpen als het klimaat.

Vergelijkend onderzoek: De Telegraaf en de Volkskrant.

Kwantitatief/kwalitatief onderzoek? ik onderzoek vele nieuwsberichten/commentaren, uit twee kranten.

Binnen de kranten onderzoek, analyseer en vergelijk ik één van de volgende dingen:

- Nieuwsberichtgeving/artikelen
- Ingezonden brieven
- Opiniestukken
- Hoofredactioneel commentaar

Willem F. denkt dat de hoofdredactionele commentaren goed zijn om te onderzoeken. De keuze hiervoor vloeit waarschijnlijk voort uit het voorhanden materiaal. Waarvan kan ik over de periode die ik wil onderzoeken alles terugvinden, wat levert het voorhanden archief (Lexus Nexus) mij op?

Eventuele vraag:

In hoeverre verschilt het discours over klimaat dat de Telegraaf creëert (d.m.v taalgebruik?) van dat van de Volkskrant (en hoe beïnvloedt dit discours de representatie van het klimaat?)

Mogelijke manieren van analyseren:

1. Onderverdelen in: Alarmistisch / Neutraal / Sceptisch
(Zoals Roy Kemmers met zijn onderzoek naar politiek onbehagen)
2. Een 'klassieke' discoursanalyse zoals geïntroduceerd door M. Foucault, waarbij wordt onderzocht: "a group of statements which provide a language for talking about - a way of representing the knowledge about - a particular topic at a particular historical moment" ... (Hall, 2013; 29). (Zoals Juliëtte Looije in haar onderzoek over vluchtelingen?)

Periode: Ik ga deze kranten dus onderzoeken, hiervoor moet ik een bepaalde periode nemen. Hierover moet ik nog beslissen. Ook hier geldt dat deze keuze waarschijnlijk sterk beïnvloedt wordt door het voorhanden materiaal. Ik kan bijvoorbeeld als periode nemen: 2010-2017, of alleen het jaar 2017, of 1990-2017, of 2012-2017, of 2000-2017.

Belangrijk: Bewustzijn van mijn eigen subjectiviteit, bij dit onderwerp is het soms lastig om objectief te blijven, zeker wanneer het op klimaatsceptici aankomt. Ik moet

dus hier goed op blijven letten gedurende mijn onderzoek en alleen de feiten van de analyse weergeven.

Donderdag 1 november: 30 minuten

Overleg met SVW:

Vorbereiding:

Lexis Nexis kijken hoe dat in mekaar zit

Moet ik op steekwoorden zoeken? Of dat het geordend is.

Of: Delpher: database bekijken en of het daar geordend is of dat ik moet zoeken.

We maken een afspraak om op de EUR in LexisNexis te zoeken volgende week donderdag.

Zondag 4 november

Ik kijk of ik met mijn zus d'r gegevens kan inloggen bij Lexis Nexis. Dit lukt! Ik hoef daarvoor dus niet helemaal naar de EUR.

Donderdag 8 november: 1 uur

Ik besteed een uurtje aan het uitzoeken hoe Lexis Nexis werkt en wat ik er allemaal mee kan doen.

12 november: 30 minuten

Overleg met SVW:

Vragen voor overleg:

-Hoe verhoud ik mij tot het draaiboek?

-Lig ik op schema? loop ik achter?

-Is mijn logboek zo goed?

-Moet ik meer dingen bijhouden?

uitkomst:

NU: selectie vd stukken fixen> wat ga ik gebruiken?

onderzoek loopt lineair

19 november: 30 minuten

Overleg met SVW:

Deadlines stellen.

SVW toont zich helaas onbereidwillig. In ieder geval voor aanstaande donderdag kijken wat ik uit Lexis nexis kan krijgen en anders mailen ofzo voor red. commentaren.

Woensdag 21 november: 1 uur

Ik kijk op lexis nexis. onderzoek wat m'n materiaal is. M'n "body of work".

Telegraaf via LexisNexis:

alle berichten met "klimaatverandering"

Telegraaf: 1318

Allemaal beschikbaar, van 1999 tot nu.

Dit behelst:

-Binnenland

-Buitenland

-WATUZEGT: brieven van lezers

-Regio

-Lifestyle

-Financieel

-Sport

-Cultuur

-Journaal

-Privé

Ik kan met dit materiaal eenzelfde soort onderzoek uitvoeren als bijv. de vluchtelingen analyse van dat voorbeeld. Daar: 2016>>>24 berichten, twee uit elke maand.

Oudere berichten hebben geen rubriek:

vanaf 2008 maart

Alleen al van het even doorscrollen zie ik meteen dat in De Telegraaf meteen al vanaf 1999 veel meer aandacht wordt besteed aan "wat moet dat allemaal kosten?!?!" + steeds meer klimaatscepsis

Telegraaf:

2002: "ijsbeer legt het af tegen de opwarming van de aarde"

2018: "ijsbeer in nood?"

Newest-Oldest in database: werkt goed

Ik kan ook specifieker zoeken, bijv op koppen.

Ik doe nu hetzelfde voor De Volkskrant:

Ik zoek alleen op "klimaatverandering" maar mijn uiteindelijke zoektermen kan ik natuurlijk altijd nog bedenken.

Volkskrant bericht al in 1995 over klimaatverandering, of er staat meer van VK in deze database. Denk het eerste.

sowieso een eerste bevinding:

Bij telegraaf: 1318 berichten

VK: meer dan 3000 berichten

Groot verschil dus.

Omdat ik bij VK 3000+ resultaten heb, kijk ik nu alleen naar de 1000 meest relevante, die worden voor mij gefilterd

Rubrieken VK:

-Ten eerste

-Opinie & Debat

-Economie

-Wetenschap

Wil ik niet:

-Sir Edmund

-Zaterdagbijlage

-VK Magazine

Donderdag 22 november: 1 uur

Ik ga verder waarmee ik bezig was.

Breng in de pauze verslag uit aan SVW.

Vragen voor overleg:

Is dit zo goed? Waarom zijn de commentaren beter?

Het is inderdaad misschien wel goed om de commentaren te gebruiken. Deze kan ik echter nergens vinden, dus daarvoor moet ik even mailen naar de redactie ofzo.

Onderwerpen:

Klimaatverandering is een veel te groot en abstract onderwerp. Ik moet deelonderwerpen kiezen:

-Urgenda

-Ijsbeer

-Al Gore

-Complotdenken/scepsis: (Marcel Crok)

-Klimaatop 2015 Parijs

-Trump: opzeggen parijsakkoord

Goed opletten dat ik niet teveel onderwerpen neem.

hou het **OVERZICHTELIJK** en **HAALBAAR**

Hooguit 3 onderwerpen

Onderwerpen criteria:

-over de tijd

-intersectioneel

Maandag 26 november: 1 uur

Nadenken over onderwerpen, kiezen en doorkijken.

Urgenda: is wel echt een goed bruikbaar deelonderwerp.

Telegraaf: 14 resultaten voor "urgenda".

VK: 18 resultaten

bepaalde dingen vallen me al op:

Telegraaf noemt urgenda consequent een "Lobbyclub" of "milieuclub"

=Negatieve framing

Volkskrant noemt urgenda "een organisatie die de verduurzaming van NL wil versnellen"

=feitelijk en genuanceerder

Ik kom columns tegen. Moet ik die meenemen?

Hier moet ik nog een keuze in maken

Donderdag 29 november: 30 minuten

PWS-overleg met SVW.

-Deadlines?

Na de TW!

-Tussentijdse beoordeling?

Ja. Willem gaat een opzet maken en sturen en die moet ik invullen en dan krijg ik mijn eerste beoordeling. SVW belooft de opzet vrijdag te sturen.

-Onderzoeksvraag?

Heb ik eigenlijk al.

Nu verder:

Verder met HW van vorige keer. en die opzet invullen dus

Eerst maar eens toetsweek, daarna weer verder.

Maandag 10 december: 2 uur

TW voorbij. SVW moet nog steeds die opzet sturen...

Ik ga verder met m'n thema's. Ik pak weer de artikelen database erbij.

Ik werk nu steeds met de zoekterm "klimaatverandering" maar dat was eigenlijk just for the time being. Waar kan ik het beste op zoeken?

"klimaat" >>> werkt niet. is een woord dat voor heel veel dingen wordt gebruikt.

"opwarming vd aarde" >>> geen goeie term

"Klimaatverandering" >>> is de meest gebruikte term mbt dit onderwerp. Dus gewoon goeie zoekterm.

Onderwerpen:

Urgenda: is zeker.

Al Gore? Hoe hebben VK en Telegraaf bericht over de film "an inconvenient truth" ?

Telegraaf: 57 berichten

VK: 164 berichten

Opzich wel bruikbaar materiaal, er zijn bij beide kranten wel een stuk of 5 berichten die er echt over gaan.

Maar ik kan niet echt vergelijken met nú, je kan niet zien een een krant er nu over had bericht. De kennis over het klimaat verandert natuurlijk.

Eventueel onderwerp:

Hoe beide kranten gewoon over klimaatverandering berichtten in 2000 ofzo?

Evt onderwerp: Marcel Crok

VK: 22 berichten, 1 uitgebreid interview

Telegraaf: 13 berichten

Eventueel onderwerp: Klimaattop Parijs 2015

VK: 154 berichten

Telegraaf: 71 berichten

Beter onderwerp denk ik

Donderdag 11 december: 1 uur

Verder met onderwerpen zoeken in de database.

Een datum: 31 augustus 2000

VK: "WWF-studie broeikaseffect 'alarmistisch'"

Telegraaf: "Strijd tegen water kost 25 mld"

Hier is al een duidelijk discours

Belangrijk:

op 18 nov. 2000 publiceert VK een longread waarin klimaatscepsis met de grond gelijk gemaakt wordt.

"een kil klimaat voor sceptici"

Hier neemt VK een duidelijk standpunt in, voor zover de waarheid een standpunt is natuurlijk...

Ik loop nu een beetje vast...Met Urgenda kan ik zo aan de slag, maar niet andere onderwerpen die even goed zijn.

+SVW heeft opzet nog steeds niet gestuurd.

Misschien ben ik al wel lang genoeg bezig met alleen Urgenda en heb ik genoeg aan 1 onderwerp. Of ik doe eerst maar eens die en kijk daarna verder.

- + donderdag deadlines maken

- + definitieve onderzoeksvraag en hypothese opstellen

Donderdag 13 december: 2 uur + 30 minuten

Deadlines: donderdag 20

Document maken>kader opstellen>hoofdstuk indeling

Ik ga mijn onderzoeksplan, hoofdstukindeling, enz. maken en een theoretisch kader.

Dinsdag 18 december: 2 uur

Verder werken in document aan theoretisch kader

Donderdag 20 december: 1 uur

PWS-overleg met SVW.

Plan voor de vakantie maken

-inleiding schrijven

-theoretisch kader maken

-onderzoek UITVOEREN

voor Urgenda:

wat moet ik precies doen?

hoe vergelijk ik?

wat is de operationalisering?

1e beoordeling? komt....

23 december

Veel ophef over klimaatakkoord, allicht een goed tweede deelonderwerp?

Dan is het meer een vergelijking anno nu en niet zozeer hoe de kranten individueel zijn veranderd over de tijd mbt klimaatverandering berichtgeving.

24 december

CLOUT

 Willem F. Sonneveld
@WSonneveld Volg je nu

Heb een leerling uit V6 die een discoursanalyse doet van de berichtgeving over 'Urgenda' en 'klimaatakkoord' in Volkskrant en Telegraaf. Goudmijntje.

09:29 - 24 dec. 2018

1 retweet 18 vind-ik-leuks

 3 1 18

Zondag 30 december: 2 uur

Verder met theoretisch kader.

Woensdag 2 januari 2019: 4 uur

Verder aan theoretisch kader.

Vrijdag 4 januari 2019: 4 uur

Kader afgemaakt.

hoofdvraag en hypothesen opgesteld.

Nog steeds geen 1e beoordeling....

Ik neem vandaag het draaiboek nog eens door.

Maandag 7 januari: 2 uur en 30 minuten

Ik presenteer mijn werk van de kerstvakantie

Dat is helaas nogal schamel, heb niet zo veel gedaan als ik wilde...maargoed

Een aantal concrete vragen voor SVW heb ik als reactie gehighlight in het google document waarin ik werk.

Vragen voor overleg met SVW:

-faka met die 1e beoordeling a niffauw???

-loop ik nog oké?

-Hoe moet m'n bronnen logboek?

Logboek: gewoon zo is prima

bronnen logboek: alles wat ik heb **geraadpleegd**

literatuurlijst: alles wat ik **citeer**

oke, nu beginnen aan operationalisering, morgen weer overleg.
+met tips en feedback van vandaag verder werken aan de hand van fairclough en Gee.

Totaal aantal uur is nu: 45,5 uur

Dinsdag 8 januari: 4 uur

Verder werken aan operationalisering

Pauze>overleg met SVW:

Vragen:

Is het theoretisch kader zo goed?

Zijn mijn hoofdvraag en deelvragen zo goed?

zit ik met deze opzet van hypothesen op de goede weg?

+ de doorgeschoven vragen van gister

SVW: Geen model, beschrijven>interpreteren>verklaren doe je sowieso.

Éérst onderzoeken, op basis van resultaten een model opstellen.

Discours en machtsverhoudingen kan weg zegt SVW.

Hele darling killen.....):

Nu heeft 'ie haast dus de rest van mijn vragen stel ik een andere keer wel.

Theoretisch kader doorlopen met feedback van net

+ operationalisering

Verder met operationalisering: onderzoeksmateriaal

Woensdag 9 januari: 3 uur en 30 minuten

Verder werken aan operationalisering: onderzoeksmateriaal

Ik zoek in LexisNexis naar de meest bruikbare artikelen

Ook voor de VK artikelen uitkiezen voor Urgenda. Ik doe eerst urgenda, daarna ga ik pas kijken naar eventuele andere deelonderwerpen.

Ik stuit toch weer op commentaren, maar nu heb ik me al helemaal gericht op nieuwsberichten. Ik ga dus nu niet dit opeens veranderen. Commentaren zijn interessant voor toekomstig onderzoek. (Dat moet ik dan opnemen in m'n aanbevelingen)

Donderdag 10 januari: 2 uur

Opmerkingen van SVW meegenomen.

En ook een darling gekillt over de ruime definitie van taal want dat doet voor mijn onderzoek niet ter zake.

Verder gewerkt aan de selectie van onderzoeksmateriaal en voorbereiding van onderzoek.

+ Even inventariseren:

Wat moet er nog gebeuren?

- Onderzoek uitvoeren
- conclusie schrijven
- hypothese moet nog af
- operationalisering moet nog af
- logboek nog digitaliseren
- inleiding schrijven
- voorblad, opmaak enz.
- conclusie
- bronnenlijst netjes maken
- alsook literatuurlijst

Dinsdag 15 januari: 1 uur

Verder werken. Kijken of ik kan beginnen aan het onderzoek. Dit uur alleen nog gewerkt aan het kopje onderzoeksmateriaal.

Woensdag 16 januari: 3 uur

Beginnen met schrijven aan eerste hoofdstuk Urgenda. De krant gelezen onder het mom van PWS-arbeid. Ik loop er tegenaan dat het allicht inderdaad makkelijker zou zijn geweest als ik vanaf het begin af aan had besloten om enkel en alleen de redactionele commentaren te onderzoeken. Ik heb echter gekozen voor de berichtgeving, dus dat zet ik nu voort in mijn onderzoek. De commentaren kan ik heel misschien later nog onderzoeken als ik tijd over heb, of later bij een heel nieuw onderzoek. Verder werken aan hoofdstuk 1 over Urgenda.

Toetsweek en debattoernooi pauze van twee weken.

Wel een idee voor een deelonderwerp:

Klimaatstaking van scholieren op 7 februari.

Dinsdag 5 februari: Totaal 3 uur

1 uur: Ik begin nu met mijn onderzoek.

1 uur: verder met onderzoek

1 uur: verder met analyse onderzoek

Donderdag 7 februari

Ik heb vandaag een stukje praktijkonderzoek verricht. Tijdens het staken vandaag! Ik heb nieuwsberichtgeving over de klimaatstaking aan den lijve ondervonden.

<https://www.ad.nl/den-haag/in-beeld-duizenden-scholieren-lopen-door-haagse-binnenstad-tijdens-klimaatmars~vab8dfcd9/>

Maandag 11 februari: 2 uur

I know, ik ben lacking geweest, maar was ook heel erg druk met logboek voor Kunst en dat moet morgen al beoordeeld worden dus vandaar. Vandaag weer strijden voor PWS a kleine damhert

1 uur: Artikel analyseren

1 uur: Artikel analyseren, beginnen met de Volkskrant.

Update: Ik zit nu totaal op 64 uur.

Woensdag 13 februari: 4 uur

Nog doen vandaag:

ik ga sowieso die artikelen afmaken, inclusief de tweede artikel van de volkskrant en dan daarna even inventariseren wat nog meer.

Verder: even kijken hoe ik zit met mn uren en of ik nog een deelonderwerp ga doen te ja of te neen. En gewoon even wat ik verder nog moet doen en in hoeverre ik nog moet verbeteren aan mn kader en m'n hypothesen enzo. Ik moet minder on the go analyseren, maar dat is wel handiger, dus ik doe het eerst on the go en dan maak ik uiteindelijk daarvan een kloppender verhaal.

1 uur: Artikelen analyseren afmaken

1 uur: Artikelen analyseren afmaken

1 uur: Analyse verwerken tot een kloppend verhaal.

1 uur: Analyse verwerken tot een kloppend verhaal

Donderdag 14 februari: 1 uur

Analyses verder uitwerken tot een kloppend verhaal

Vrijdag 15 februari: 2 uur

30 minuten, pauze: overleg met en feedback van SVW.

1 uur: even geen concentratie om te schrijven, dus ik maak even m'n literatuurlijst en m'n logboek en bronnenlijst goed.

1 uur: hetzelfde. Bronnenlijst mooi maken. Moet toch nog een keer gebeuren.

Maandag 18 februari: 1 uur

PWS-presentatie voorbereiden. Powerpoint maken en presentatie even oefenen.

Dinsdag 19 februari: 4 uur

4e uur: De Volkskrant Analyses afmaken.

6e uur: Overleg met SVW.

Ik moet dus wel echt nog veel doen en ook eigenlijk m'n hele operationalisering aanpassen. In de resultaten nog niet vergelijken, alle vergelijkingen alleen in de conclusie. Verder ook inclusion/exclusion meenemen en ook die andere variabele van fairclough nog erbij betrekken.

7e uur: feedback globaal verwerken

8e uur: laatste volkskrant artikel analyse afmaken en even kijken naar een eventueel corpus voor klimaatstaking.

Woensdag 20 februari: 2 uur

Het hele document doorlopen en verbeteringen aanbrengen bij de dingen die nog verbeterd moesten worden na de analyse.

Donderdag 21 februari: 3 uur

1e uur: Verder die dingen verbeteren waar ik gister ook mee bezig was

Ik heb m'n operationalisering nog wat verbeterd, beter stuk tekst ervan gemaakt.

2e uur: Verder met operationalisering. Dat is nu wel goed.

Wat nu te doen?

De resultaten van urgenda doorlopen en verbeteren eventueel. + Presentatie even oefenen voor vanavond.

Woensdag 27 februari: 2 uur

Analyse klimaatstaking uitvoeren

Zaterdag 2 maart: 4 uur

Analyse klimaatstaking afgemaakt

Zondag 3 maart: 2 uur

Suggesties van Willem verwerken, analyse verwerken.

Maandag 4 maart: 4 uur

Laatste loodjes....Feedback verwerken, samenvatting, inleiding, conclusie, etc.

Dinsdag 5 maart: 5 uur

Opmaak, alles verbeteren. Feedback verwerken. Resultaten verbeteren. etc.

Woensdag 6 maart

Puntjes op de i.

Donderdag 7 maart

Afronding.

Vrijdag 8 maart

Inleveren.

Totaal aantal uur: 100